

Μειώνοντας τα Σκουπίδια της Θάλασσας:

Ο Οδηγός του MARLISCO με
Ιδέες και Προτάσεις για την
Εφαρμογή Καλών Πρακτικών

Ο οδηγός αυτός είναι το παραδοτέο D2.4 του έργου MARLISCO: «MARine Litter in Europe Seas: Social Awareness and CO-Responsibility».

© ISOTECH LTD, 2014 ISBN: 978-9963-720-93-4

Μειώνοντας τα Σκουπίδια της Θάλασσας:

Ο Οδηγός του MARLISCO με ιδέες και προτάσεις για την εφαρμογή καλών πρακτικών

Αυτό το έργο έλαβε χρηματοδότηση από το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την επίδειξη. Συμφωνία επιχορήγησης υπ' αριθμόν 289042. Οι απόψεις που εκφράζονται στην παρούσα έκδοση ανήκουν στους συγγραφείς, και η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Αυτός ο οδηγός είναι για σένα!

Αν κρατάτε στα χέρια σας αυτόν τον οδηγό, αυτό σημαίνει ότι έχετε ήδη επίγνωση των προβλημάτων που δημιουργούν τα σκουπίδια της θάλασσας στο περιβάλλον μας, στην οικονομία μας και στην κοινωνική μας ευημερία, και ότι αναζητάτε λύσεις που μπορείτε να εφαρμόσετε, με την προσωπική ή επαγγελματική σας ιδιότητα, προκειμένου να βοηθήσετε στην αντιμετώπιση αυτού του σημαντικού ζητήματος. Έτσι, αυτός ο οδηγός είναι για εσάς! Αν εκπροσωπείτε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μια κεντρική κυβέρνηση, μια τοπική αρχή, το εμπόριο, τη βιομηχανία, μια ομάδα πολιτών ή μια οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, αυτός ο οδηγός θα λειτουργήσει ως εργαλείο γνώσης και μεταφοράς εμπειρίας. Θα σας καθοδηγήσει στα βασικά στάδια εφαρμογής των πρακτικών μείωσης των σκουπιδιών της θάλασσας και, μέσα από μια προσέγγιση προσανατολισμένη σε πρακτικές λύσεις, θα σας παράσχει παραδείγματα επιτυχών πρακτικών που μπορούν να χρησιμεύσουν ως πηγή έμπνευσης.

Πώς μπορείς να χρησιμοποιήσεις αυτόν τον οδηγό;

Αυτός ο οδηγός δεν έχει στόχο να επανεφεύρει τον τροχό! Βασίζεται σε μια συλλογή καλών πρακτικών για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων που έχουν καταγραφεί από όλη την Ευρώπη στο πλαίσιο του έργου MARLISCO (www.marlisco.eu). Μια ανάλυση 70 και πλέον πρακτικών έδειξε ότι μπορούν να ομαδοποιηθούν σε 14 κατηγορίες, η καθεμία από τις οποίες περιέχει πρωτοβουλίες με συγκεκριμένα και συχνά καινοτόμα χαρακτηριστικά:

1. Πρακτικές που αφορούν τα πλαστικά
2. Εργαλεία της οικονομίας και της αγοράς
3. Πολιτικές και ρυθμίσεις για την ελαχιστοποίηση των θαλάσσιων απορριμμάτων
4. Απόβλητα που μεταφέρονται από τα ποτάμια
5. Σκουπίδια που επιπλέουν
6. Σκουπίδια του βυθού
7. Απόβλητα πλοίων
8. Πρακτικές που αφορούν τα αποτσίγαρα
9. Καθαρισμοί ακτών
10. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες
11. Ολοκληρωμένες προσεγγίσεις στο πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων
12. Εναισθητοποίηση
13. Προώθηση της κοινωνικής ευθύνης
14. Άλλες πρακτικές

Παραπέμποντας σε αυτές τις 14 ομάδες καλών πρακτικών, ο οδηγός περιγράφει τις βασικές ενέργειες που μπορείτε να σχεδιάσετε, ανάλογα με την ιδιότητά σας και την ομάδα ενδιαφέροντος στην οποία ανήκετε. Το Ευρετήριο στο τέλος του εγγράφου θα σας βοηθήσει να περιηγηθείτε στις πρακτικές που σας αφορούν.

Τα παραδείγματα που περιλαμβάνονται στον οδηγό πρακτικών μείωσης των σκουπιδιών της θάλασσας βοηθούν στη μεταφορά γνώσης, εμπειρίας και μεθόδων, παρουσιάζουν δυνατότητες και ευκαιρίες δικτύωσης και συνεργασίας και θα υποστηρίξουν τις προσπάθειές σας για εφαρμογή.

Τι χρειάζεται να γνωρίζεις

Στόχος αυτού του Οδηγού είναι να συνοψίσει τους τύπους των δράσεων που θα μπορούσαν να οργανώσουν διάφοροι φορείς και ομάδες κοινωνικών εταίρων για τη μείωση των σκουπιδιών της θάλασσας. Λόγω των ιδιαιτεροτήτων των διάφορων περιοχών, δεν είναι σκόπιμο να επιχειρηθεί η παραγωγή ενός οδηγού βήμα-προς-βήμα για τον τρόπο εφαρμογής των επιμέρους πρακτικών. Ούτε είναι δυνατό να εντοπιστούν και να περιγραφούν πρακτικές κατάλληλες για εφαρμογή σε ολόκληρη την Ευρώπη. Παρέχοντας ένα περίγραμμα των βασικών τύπων πρακτικών και επισημαίνοντας περαιτέρω πηγές πληροφόρησης και στοιχείων, ο παρών Οδηγός λειτουργεί ως σημείο εκκίνησης για όποιον ενδιαφέρεται να αναλάβει δράση κατά των σκουπιδιών της θάλασσας.

Πριν εφαρμόσετε οποιαδήποτε πρακτική μείωσης των θαλάσσιων απορριμμάτων, σκεφτείτε τι αποτέλεσμα είναι πιθανό να έχει αυτή η πρακτική στη συμπεριφορά των αποδεκτών της. Για να είναι μακροπρόθεσμα αποτελεσματική, μια δράση θα πρέπει να προκαλεί μια αλλαγή συμπεριφοράς που θα διατηρηθεί ακόμη και μετά το τέλος της άμεσης συμμετοχής του κοινού. Αυτό δεν είναι πάντα εύκολο να επιτευχθεί. Απαιτεί αποτελεσματική εναισθητοποίηση, σε συνδυασμό και με τις άλλες πρακτικές που εφαρμόζετε. Αυτός ο Οδηγός παρέχει μερικά παραδείγματα πρακτικών που στοχεύουν ειδικά στην εναισθητοποίηση και την προώθηση της κοινωνικής ευθύνης: μπορείτε να τα χρησιμοποιήσετε για να πάρετε ιδέες προσέγγισης και επηρεασμού των ομάδων-στόχων. Υπάρχουν πολλές άλλες τέτοιες πρακτικές που εφαρμόζονται σε όλη την Ευρώπη, και μπορείτε να βρείτε μερικές από αυτές στην πλήρη Διαδικτυακή Βάση Δεδομένων του MARLISCO και στις Πρακτικές της Διάσκεψης του Βερολίνου. Φυσικά, η εκπαίδευση βρίσκεται στον πυρήνα της αλλαγής της συμπεριφοράς, και το MARLISCO έχει αναπτύξει μια σειρά από εκπαιδευτικά εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αυτόν τον σκοπό.

Αυτός ο οδηγός δεν περιλαμβάνει ένα ειδικό τμήμα για την παρακολούθηση (monitoring) των θαλάσσιων απορριμμάτων. Αυτό δεν σημαίνει ότι η παρακολούθηση δεν είναι σημαντική Αντίθετα, η παρακολούθηση των θαλάσσιων απορριμμάτων είναι ο μοναδικός τρόπος για να έχουμε μια σαφή εικόνα της προέλευσής τους, καθώς και να εκτιμήσουμε κατά πόσον τα μέτρα που λαμβάνονται για την άμβλυνση του προβλήματος είναι αποτελεσματικά. Η σημασία της παρακολούθησης αντανακλάται στο γεγονός ότι, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας-Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική, κάθε

κράτος-μέλος πρέπει να αναπτύξει και να εφαρμόσει πρωτόκολλα παρακολούθησης των θαλάσσιων σκουπιδιών. Όπου εφαρμόζονται πρακτικές με επιπτώσεις στα θαλάσσια απορρίμματα, συνιστάται ιδιαίτερα να συνοδεύονται από ένα καλά σχεδιασμένο πρόγραμμα παρακολούθησης, το οποίο θα καταγράφει τις ποσότητες και τα είδη των θαλάσσιων απορριμμάτων πριν και μετά την υλοποίηση της δράσης, προκειμένου να αξιολογούνται οι μεταβολές και συνεπώς η αποτελεσματικότητα της εφαρμοζόμενης πρακτικής.

10 βήματα για την οργάνωση και την εφαρμογή μιας καλής πρακτικής

1. *Τοπικά χαρακτηριστικά: Πραγματοποιήστε επιτόπια επίσκεψη για να αποκτήσετε αντίληψη του προβλήματος. Προσδιορίστε το πρόβλημα των σκουπιδιών της θάλασσας και τις παραμέτρους του (προέλευση, είδη, ομάδες-στόχους).*
2. *Χρησιμοποιήστε αυτόν τον οδηγό για να ανασκοπήσετε τις καλές πρακτικές που έχουν εφαρμοστεί αλλού, και να αντλήσετε έμπνευση!*
3. *Επιλέξτε τις πρακτικές που είναι πιο κατάλληλες για την περίπτωσή σας και πιο πιθανό να επηρεάσουν τη συμπεριφορά της ομάδας-στόχου. Συνδυάστε τις πρακτικές, τις τεχνικές μεταφορές τους και τα επιτυχή χαρακτηριστικά τους.*
4. *Ετοιμάστε ένα σχέδιο δράσης.*
5. *Ορίστε ένα γενικό στόχο: Οι στόχοι πρέπει να είναι SMART (Specific, Measurable, Achievable, Realistic and Time-bound), δηλαδή: συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, εφικτοί, ρεαλιστικοί και χρονικά προσδιορισμένοι.*
6. *Εμπλέξτε τις ομάδες-στόχους και τους κοινωνικούς εταίρους.*
7. *Διαδώστε και αυξήστε την εναισθησία σχετικά με το πρόβλημα και τη λύση που προτείνετε.*
8. *Εφαρμόστε την πρακτική που επιλέξατε.*
9. *Παρακολουθήστε την πρόοδό σας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε έξυπνα εργαλεία και συμμετοχικές μεθόδους, όπως το DeCyDe-4, για να παρακολουθείτε την πρόοδό σας και να λαμβάνετε αποφάσεις σχετικά με περαιτέρω ενέργειες.*
10. *Μην ξεχνάτε την καταγραφή (και φύλαξη των δεδομένων) σχετικά με τα σκουπίδια της θάλασσας.*

1. Πρακτικές που αφορούν τα πλαστικά

Τα πλαστικά απόβλητα συνιστούν σοβαρή απειλή για το θαλάσσιο περιβάλλον, όχι μόνο λόγω της αφθονίας τους (συχνά αναφέρονται ως το μεγαλύτερο μέρος των θαλάσσιων απορριμμάτων), αλλά και λόγω των ιδιοτήτων τους. Στο θαλάσσιο περιβάλλον, τα πλαστικά απόβλητα βρίσκονται σε πολλές διαφορετικές μορφές. Στις μεγαλύτερων διαστάσεων μορφές του, όπως δίχτυα αλιείας, πλαστικές σακούλες και πλαστικούς δακτυλίους συσκευασιών (six pack rings), το πλαστικό μπορεί να περιπλεχθεί με τα ψάρια, τα θαλάσσια θηλαστικά και τα θαλασσοπούλια, παγιδεύοντας ή και σκοτώνοντάς τα.

Στο θαλάσσιο περιβάλλον, το πλαστικό διασπάται συνεχώς σε μικρότερα κομμάτια, για να σχηματιστούν τελικά μικροπλαστικά. Τα μικρότερα κομμάτια πλαστικού εκλαμβάνονται ως τροφή από τα ζώα της θάλασσας που τα καταπίνουν, με αποτέλεσμα την ασφυξία και τον θάνατο. Επιπλέον, τα πλαστικά προσελκύουν οργανικούς ρύπους που βρίσκονται στο νερό – γεγονός που οδηγεί σε βιοσυσσώρευση και σε μεταφορά τους εντός της τροφικής αλυσίδας, αν και η έκταση στην οποία συμβαίνει αυτό βρίσκεται ακόμα υπό διερεύνηση.

1. Πρακτικές που αφορούν τα πλαστικά

Υπάρχουν πολλά πράγματα που μπορούν να γίνουν για να αντιμετωπιστεί το θέμα της πλαστικής ρύπανσης και πολλές δράσεις που μπορούν να αναληφθούν από τον καθένα.

Είμαι ιδιοκτήτης ή διευθυντής μιας υπεραγοράς ή άλλης εμπορικής επιχείρησης. Τι μπορώ να κάνω;

- Αντικαταστήστε τις πλαστικές σακούλες σας με πιο βιώσιμες, και λιγότερο επιβλαβείς εναλλακτικές λύσεις, όπως επαναχρησιμοποιούμενες υφασμάτινες τσάντες.
- Ξεκινήστε τη χρέωση για τη χρήση της πλαστικής σακούλας, αλλά διασφαλίστε ότι τα έσοδα αποδίδονται σε ένα περιβαλλοντικό ταμείο.
- Ενημερώστε τους πελάτες σας για την αναγκαιότητα όσων αλλαγών κάνετε. Οι πελάτες σας θα εκτιμήσουν την προσπάθειά σας, και εσείς θα μειώσετε το κόστος σας!

Οι παραπάνω ενέργειες θα μειώσουν την ποσότητα των αποβλήτων πλαστικής σακούλας και θα αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους που δημιουργούν οι πλαστικές σακούλες. Μπορούν ακόμη και να αλλάξουν τη γενικότερη συμπεριφορά.

Μεγάλο πρόβλημα αποτελούν επίσης οι πλαστικές συσκευασίες. Συνεπώς:

- Αυξήστε το ποσοστό ανακύκλωσης των πλαστικών συσκευασιών.
- Επιδιώξτε κατά το δυνατόν να εμπορεύεστε προϊόντα με την ελάχιστη ποσότητα συσκευασίας.

Κι αν είμαι ιδιοκτήτης ή διευθυντής ξενοδοχείου ή εστιατορίου;

- Κάντε αποτελεσματική χρήση των φυσικών πόρων. Χρησιμοποιήστε τους λιγότερους δυνατούς φυσικούς πόρους, επαναχρησιμοποιήστε και ανακυκλώστε προϊόντα και υλικά όσο περισσότερο γίνεται, έτσι ώστε να παράγονται κατά το δυνατόν λιγότερα απόβλητα. Η διαχείριση των πλαστικών αποβλήτων μπορεί να είναι αρκετά δαπανηρή· συνεπώς, οικονομικά και επιχειρηματικά είναι λογικό να υιοθετήσετε διαδικασίες και πρακτικές που χρησιμοποιούν αποδοτικά τους φυσικούς πόρους.
- Σταματήστε την πόληση εμφιαλωμένου νερού και αντικαταστήστε το με φιλτραρισμένο νερό βρύσης.
- Αντικαταστήστε τα μπουκαλάκια σαμπουάν και σαπουνιού στα δωμάτια με άλλα που ξαναγεμίζουν.

- Ενημερώστε τους πελάτες σας σχετικά με την αναγκαιότητα όσων αλλαγών κάνετε. Οι πελάτες σας θα εκτιμήσουν την προσπάθειά σας, και εσείς θα μειώσετε το κόστος σας!
- Να είστε δημιουργικοί! Υπάρχουν πολλοί ακόμη τρόποι μείωσης των πλαστικών αποβλήτων σας, και θα μπορείτε να τους εντοπίζετε εύκολα, αν κάνετε απογραφή της προέλευσης του κάθε αποβλήτου.

Ως εκπρόσωπος μιας βιομηχανικής επιχείρησης, τι μπορώ να κάνω;

Εξαρτάται από το είδος της επιχείρησης που εκπροσωπείτε. Γενικά:

- Ελαχιστοποιήστε την ποσότητα πλαστικών που χρησιμοποιούνται στα προϊόντα σας ή στη συσκευασία τους. Αυτό θα επιφέρει σημαντικές μειώσεις στην ποσότητα του πλαστικού που απελευθερώνεται στο περιβάλλον καθ' όλην τη διάρκεια του κύκλου ζωής του προϊόντος.

Αν επεξεργάζεστε ή κατασκευάζετε πλαστικά προϊόντα:

- Βεβαιωθείτε ότι τα πλαστικά σφαιρίδια που χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη στην αλυσίδα παραγωγής σας δεν μπορούν να διαφύγουν στο περιβάλλον. Η διασφάλιση ότι δεν υπάρχουν απώλειες στη γραμμή παραγωγής σας και η λειτουργία μιας αποτελεσματικής μονάδας επεξεργασίας λυμάτων θα πρέπει να είναι τα πρώτα βήματα για την εξασφάλιση μηδενικής απώλειας σφαιριδίων.

Αν είστε κατασκευαστής καλλυντικών, προϊόντων προσωπικής υγιεινής ή λειαντικών:

- Αποφύγετε τη χρήση πλαστικών μικρο-σφαιριδίων στα προϊόντα σας, δεδομένου ότι πολύ σύντομα θα βρουν δίοδο προς το θαλάσσιο περιβάλλον. Αντικαταστήστε τα πλαστικά μικρο-σφαιρίδια με άλλα μη επικίνδυνα φυσικά λειαντικά, όπως: ρύζι, σπόρος βερίκοκου, κέλυφος καρπών, μπαμπού και πολλά άλλα.

Είμαι εκπρόσωπος τοπικής αρχής. Τι μπορώ να κάνω;

Οι περισσότεροι άνθρωποι ανακυκλώνουν τα απόβλητά τους στο σπίτι και στην εργασία, αλλά συχνά αποτυγχάνουν να το πράξουν όταν βρίσκονται σε εξωτερικούς χώρους. Αυτό είναι αποτέλεσμα του τρόπου πρόσληψης και συχνά της έλλειψης διαθέσιμων κάδων ανακύκλωσης. Η πλειονότητα των απορριμμάτων που παράγονται σε εξωτερικούς χώρους είναι πλαστικά ελαφρά αντικείμενα (π.χ. πλαστικά μπουκάλια νερού ή αναψυκτικών, συσκευασίες τροφίμων), τα οποία εύκολα διασκορπίζονται στο περιβάλλον λόγω καιρικών συνθηκών. Συνεπώς:

- Εγκαταστήστε διαδικασίες ανακύκλωσης στους εξωτερικούς χώρους, παρέχοντας επαρκή αριθμό, μέγεθος και τύπο κάδων και δοχείων ανακύκλωσης σε όλους τους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανομένων και των παραλιών.
- Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι δημόσιοι κάδοι απορριμμάτων και τα δοχεία ανακύκλωσης αδειάζονται συχνά και τακτικά.

Κι αν είμαι μια κεντρική κυβέρνηση;

- Καθιερώστε σε εθνική κλίμακα συστήματα ανακύκλωσης σε εξωτερικούς χώρους.
- Εφαρμόστε ρυθμίσεις και πολιτικές για μείωση των πλαστικών αποβλήτων και των πλαστικών συσκευασιών.
- Ενθαρρύνετε τις υπεραγορές να χρησιμοποιούν πλαστικές σακούλες από ανακυκλωμένα υλικά.
- Καθιερώστε φόρους επί συγκεκριμένων τύπων πλαστικών αποβλήτων (βλέπε παράδειγμα στην επόμενη σελίδα) και διασφαλίστε ότι τα έσοδα από αυτούς τους φόρους αποδίδονται σε ένα περιβαλλοντικό ταμείο.
- Προωθήστε τις δραστηριότητες που αυξάνουν την κοινωνική ευαισθητοποίηση και συνυπευθυνότητα.

©Tonay et al., TUDAV

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: Μάρτιος 2002

Υλοποίηση: Εθνική, Ιρλανδία

Θεσπίζον Όργανο: Ιρλανδική κυβέρνηση

Χρηματοδότηση: Αρχική χρηματοδότηση € 1.200.000 (αγορά νέων συστημάτων πληροφορικής και πρόσθετοι πόροι που απαιτούνται για τη διοικητική διαχείριση της Εισφοράς). Πρόσθετο ετήσιο διοικητικό κόστος της τάξης των € 350.000 και επιπλέον € 358.000 για την προώθηση της Εισφοράς Πλαστικής Σακούλας. Ωστόσο, από τότε που θεσπίστηκε η Εισφορά έχουν συγκεντρωθεί πάνω από 196 εκατομμύρια €.

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://www.environ.ie/en/Legislation/Environment/Waste/WasteManagement/FileDownload,21599,en.pdf>

http://litter.ie/system_survey_results/index.shtml

http://www.marlisco.eu/The_plastic_bag_levy_en.html

Η Εισφορά Πλαστικής Σακούλας (Plastic Bag Levy)

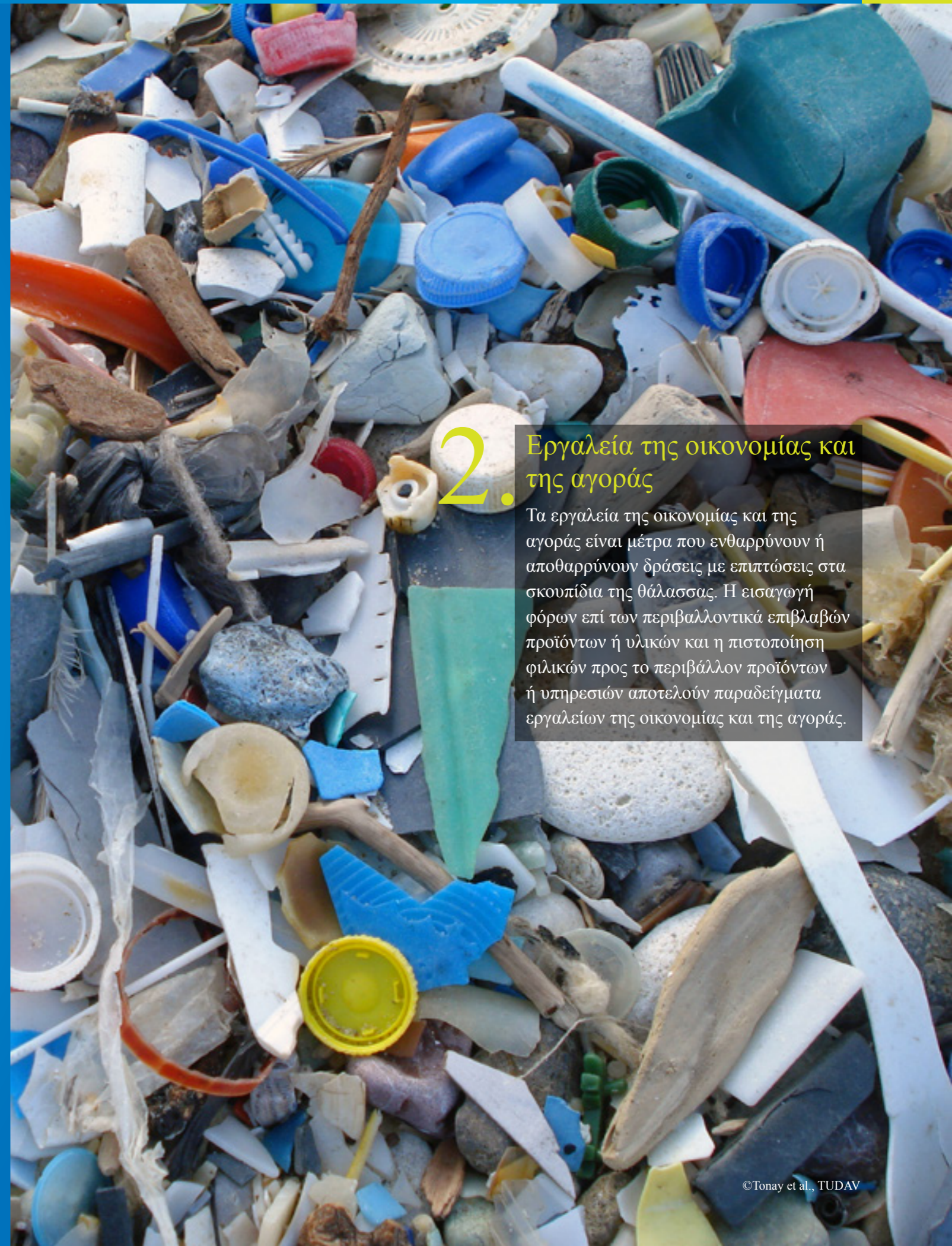
Τον Μάρτιο του 2002, η ιρλανδική κυβέρνηση θέσπισε μια εισφορά 0,15 Ευρώ σε πλαστικές σακούλες που παλαιότερα παρέχονταν δωρεάν στους πελάτες στα σημεία πώλησης (Convery et al, 2007). Η εισφορά εισήχθη στο πλαίσιο του Νόμου για τη Διαχείριση Αποβλήτων του 2001. Ο βασικός στόχος της εισφοράς ήταν να μειώσει την ποσότητα των απορριμμάτων πλαστικής σακούλας. Πριν από την εισαγωγή της εισφοράς, οι πλαστικές σακούλες αποτελούσαν το 5% της σύνθεσης των απορριμμάτων σε εθνικό επίπεδο (Φορέας Παρακολούθησης Απορριμμάτων, 2003). Το 2007, οι πλαστικές σακούλες αντιπροσώπευαν λιγότερο από 1% των απορριμμάτων. Μια έκθεση που δημοσιεύθηκε το 2008 διαπίστωνε ότι «τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν σημαντική και σε γενικές γραμμές διατηρήσιμη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων σακούλας, από τη θέσπιση της εισφοράς και εξής» (AP EnvE-con Limited, 2008). Υπήρξε επίσης μια δραματική μείωση της κατά κεφαλήν χρήσης πλαστικής σακούλας (από 37 σακούλες ανά άτομο ανά έτος σε 22-24 σακούλες ανά άτομο ανά έτος).

Αποτελέσματα: Από τον Μάρτιο του 2002 υπήρξε σημαντική μείωση στην κατανάλωση πλαστικής σακούλας, που έχει υπολογιστεί σε 90%. Τα αποτελέσματα από τις έρευνες σε παραλίες δείχνουν ότι υπήρξε μείωση των αριθμών πλαστικής σακούλας που βρέθηκαν στις παραλίες, από ένα μέσο όρο 17,7 σακούλες / 500 μ. το 2000 σε μια μέση τιμή 5,5 σακούλες / 500 μ. το 2002 (Coastwatch Ιρλανδία). Σημαντική είναι η επίδραση της εισφοράς στη συμπεριφορά των καταναλωτών: Το 1999, 40% των ερωτηθέντων δεν ήταν πρόθυμοι να πληρώσουν για τις πλαστικές σακούλες, ενώ το 2003 το 91% των ερωτηθέντων πίστευαν ότι η Εισφορά Πλαστικής Σακούλας ήταν μια καλή ιδέα. **Οι πλαστικές σακούλες έχουν τώρα αξία!**

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής: Πλήρως βιώσιμη. Από την εισαγωγή της εισφοράς έχουν εισπραχθεί έσοδα πάνω από 196 εκατομμύρια €. Είναι σημαντικό ότι αυτά τα χρήματα προορίζονται αποκλειστικά για ένα Περιβαλλοντικό Ταμείο που υποστηρίζει πρωτοβουλίες μείωσης απορριμμάτων, την Υπηρεσία Έρευνας και Ανάπτυξης της Περιβαλλοντικής Προστασίας, πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται από τοπικές και άλλες ομάδες για την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ καλύπτει και κάθε επιπλέον κόστος διαχείρισης της εισφοράς. Η εισφορά μπορεί εύκολα να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε χώρα.

Παράγοντες Επιτυχίας:

- **Εναισθητοποίηση:** ένα σημαντικό χρηματικό ποσό διατέθηκε για την αύξηση της εναισθητοποίησης σχετικά με την εισφορά και τη σημασία της.
- **Κατάλληλη τιμή (0,15 Ευρώ)** για κάθε πλαστική σακούλα.
- **Τα έσοδα επιστρέφουν σε περιβαλλοντικά ταμεία και δράσεις.**

2. Εργαλεία της οικονομίας και της αγοράς

Τα εργαλεία της οικονομίας και της αγοράς είναι μέτρα που ενθαρρύνουν ή αποθαρρύνουν δράσεις με επιπτώσεις στα σκουπίδια της θάλασσας. Η εισαγωγή φόρων επί των περιβαλλοντικά επιβλαβών προϊόντων ή υλικών και η πιστοποίηση φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων ή υπηρεσιών αποτελούν παραδείγματα εργαλείων της οικονομίας και της αγοράς.

2. Εργαλεία της οικονομίας και της αγοράς

Τα εργαλεία της οικονομίας και της αγοράς είναι μέτρα που ενθαρρύνουν ή αποθαρρύνουν δράσεις με επιπτώσεις στα θαλάσσια απορρίμματα. Για παράδειγμα, η εισαγωγή ενός φόρου επί των περιβαλλοντικά επιβλαβών προϊόντων ή υλικών αποτελεί αντικίνητρο για τη χρήση τους. Με τον τρόπο αυτό, η *Εισφορά Πλαστικής Σακούλας* (Plastic Bag Levy), εκτός του ότι είναι μια πρακτική που στρέφεται κατά των πλαστικών αποβλήτων, αποτελεί επίσης ένα οικονομικό εργαλείο. Παράδειγμα ενός εργαλείου της αγοράς είναι η πιστοποίηση ορισμένων προϊόντων ή υπηρεσιών, η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει ως κίνητρο για τον καταναλωτή να τα επιλέξει έναντι άλλων προϊόντων και υπηρεσιών. Περισσότερα παραδείγματα παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Είμαι μια δημόσια αρχή. Τι είδους εργαλείο οικονομίας/αγοράς μπορώ να εφαρμόσω;

- Εισάγετε φόρους επί των περιβαλλοντικά επιβλαβών πρακτικών και προϊόντων.
- Πάρτε πρωτοβουλία για συστήματα που θα προσφέρουν εμπορικό πλεονέκτημα σε όποια επιχείρηση της περιοχής σας ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένα προαπαιτούμενα. Για μεγιστοποίηση της διάχυσης και για την εξασφάλιση επαρκούς συμμετοχής, θεσπίστε παράλληλα με αυτό το σύστημα και ένα χρηματικό έπαθλο. Με τον τρόπο αυτόν, θα ανταμείψετε τους πιο επιτυχημένους συμμετέχοντες για την προσπάθειά τους! (Βλ. για παράδειγμα το πρόγραμμα Υπεύθυνα Σνακ Μπαρ).

Ως εμπορική επιχείρηση, τι μπορώ να κάνω;

- Ξεκινήστε χρεώσεις για τις πλαστικές σακούλες μιας χρήσης, διασφαλίζοντας ότι οι εισπράξεις αποδίδονται σε ένα περιβαλλοντικό ταμείο. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα έσοδα αυτού του «φόρου» προκειμένου να βελτιώσετε περαιτέρω το περιβαλλοντικό σας αποτύπωμα!
- Επηρεάστε τη συμπεριφορά του καταναλωτή με την παροχή κινήτρων για την επιλογή των περιβαλλοντικά φιλικότερων προϊόντων/υπηρεσιών.
- Ενημερώστε τους πελάτες σας για την ανάγκη να γίνουν τέτοιες αλλαγές και για τον τρόπο με τον οποίο αυτές συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντός μας!

Τέτοιες ενέργειες δεν θα κάνουν μόνο τη λειτουργία σας περιβαλλοντικά φιλικότερη, αλλά θα σας δώσουν κι ένα πλεονέκτημα στην αγορά έναντι των ανταγωνιστών σας.

Κι αν είμαι εκπρόσωπος μιας βιομηχανίας;

- Συμμορφωθείτε με εργαλεία και πρωτοβουλίες της βιομηχανίας για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων (ή υποστηρίξτε τη θέσπισή τους) και, αν είναι δυνατόν, συνθέστε τα σε έναν κώδικα πρακτικών ή σε ένα σύστημα δεσμεύσεων και πιστοποίησης, καθώς αυτό θα δώσει στην επιχείρησή σας ένα πλεονέκτημα στην αγορά.

Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η *Επιχείρηση Clean Sweep – Εγχειρίδιο και δέσμευση πρόληψης απώλειας πλαστικών σφαιριδίων* (Operation Clean Sweep - Plastic Pellet Loss Prevention Manual and Pledge). Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που έχει σχεδιαστεί για να αποτρέψει την απώλεια πλαστικών σφαιριδίων και να τα κρατήσει μακριά από το θαλάσσιο περιβάλλον. Το Clean Sweep ετοίμασε ένα εγχειρίδιο καλών πρακτικών για τη διασφάλιση μηδενικής απώλειας σφαιριδίων στο περιβάλλον και ενθαρρύνει τις εταιρείες που χρησιμοποιούν πλαστικά σφαιρίδια να υπογράψουν μια σχετική δέσμευση. Σε αντάλλαγμα, οι εταιρείες λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό που επιβεβαιώνει τη δέσμευσή τους.

Η συμμετοχή σας σε τέτοια συστήματα θα βελτιώσει παράλληλα τις σχέσεις σας με τις ομάδες κοινωνικών εταίρων και με τις τοπικές οργανώσεις!

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2012

Υλοποίηση: Εθνική, Ισπανία

Θεσπίζον Όργανο: Ίδρυμα Βιοποικιλότητας (Fundación Biodiversidad), Ισπανικό Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος

Χρηματοδότηση: Ο προϋπολογισμός του έργου το 2012 ήταν € 61.000. Για το 2013 ο προϋπολογισμός ανήλθε σε € 50.000.

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

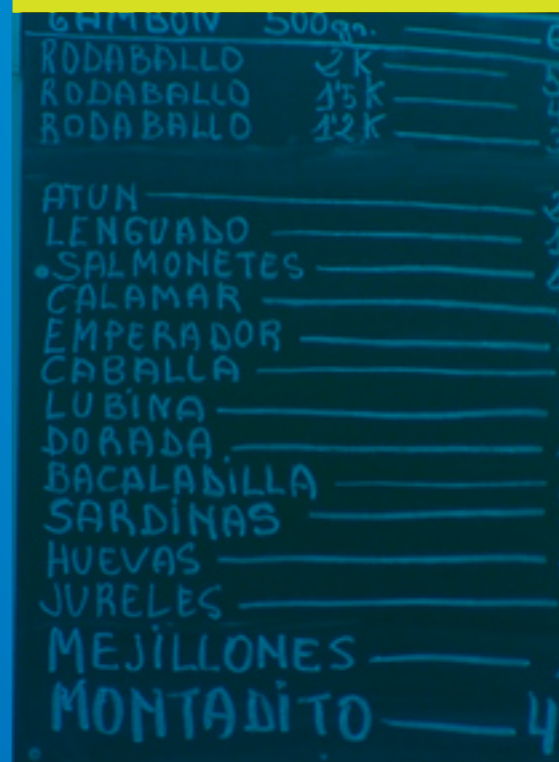
Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://www.fundacion-biodiversidad.es/programa-playas/decalogo-y-premios>

<http://www.magrama.gob.es/es/prensa/noticias/el-secretario-de-estado-de-medio-ambiente-entrega-los-premios-chiringuitos-responsables-a-establecimientos-implicados-con-la-proteccion-del-litoral/tcm7-232104-16>

http://www.marlisco.eu/Responsable_Snack_Bar_en.html

Το Πρόγραμμα Υπεύθυνα Σνακ Μπαρ

Το ισπανικό Ίδρυμα Βιοποικιλότητας (Fundación Biodiversidad) ξεκίνησε ένα έργο που στοχεύει στην ενθάρρυνση μιας συμπεριφοράς φιλικής προς το περιβάλλον στα chiringuitos: τα παραδοσιακά beach bars που σερβίρουν φαγητό, σνακ ή ποτά στην παραλία. Ως βάση χρησιμοποιήθηκε ένας “Δεκάλογος καλών περιβαλλοντικών πρακτικών”, ο οποίος περιλαμβάνει δράσεις όπως η ανακύκλωση και ορθή διαχείριση των αποβλήτων, η χρήση τοπικών προϊόντων και η πρόσληψη τοπικού προσωπικού, η ευαισθητοποίηση κ.λπ. Σε αυτό το πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, και παρέχοντας στα chiringuitos ένα κίνητρο τήρησης του Δεκαλόγου, η Fundación Biodiversidad θέσπισε για πρώτη φορά σε εθνικό επίπεδο τα Βραβεία Ευθύνης των Chiringuitos, τα οποία δίνουν έμφαση στη βράβευση δραστηριοτήτων που θεωρούνται υποδειγματικές και μπορούν να αποτελέσουν πρότυπα για άλλους.

Αποτελέσματα: Κατά την πρώτη περίοδο του προγράμματος (τουριστική περίοδος Ιουνίου-Σεπτεμβρίου 2012):

- 526 σνακ μπαρ σε επτά περιφέρειες εντάχθηκαν στον “Δεκάλογο καλών περιβαλλοντικών πρακτικών”.
- 55 σνακ μπαρ μετείχαν στα Βραβεία Ευθύνης των Chiringuitos.
- Απονεμήθηκαν έξι βραβεία συνολικού ύψους € 24.000 για πρωτοβουλίες που ήδη εφαρμόζονται και για νέες ιδέες.
- Έγιναν 4.000 επισκέψεις στην ιστοσελίδα της πρωτοβουλίας.

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής:

Το πρόγραμμα έχει ευρύ αντίκτυπο σε περιβαλλοντικό και κοινωνικό επίπεδο, αποβλέποντας αφενός στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη των chiringuitos και αφετέρου στην προστασία της ισπανικής ακτογραμμής, ενσωματώνοντας και κοινωνικές πτυχές. Το πρόγραμμα μπορεί εύκολα να μεταφερθεί και σε άλλες χώρες, αλλά η εφαρμογή του είναι ίσως πιο εφικτή σε χώρες της λεκάνης της Μεσογείου, όπου οι εγκαταστάσεις αυτές και η οικονομική αξιοποίησή τους είναι πιο διαδεδομένες και προσομοιάζουν σε εκείνες που συναντούμε στις ισπανικές ακτές.

Παράγοντες Επιτυχίας:

- Μια εκτεταμένη εκστρατεία ενημέρωσης που συμπεριέλαβε έντυπα και ψηφιακά μέσα.
- Το προσωπικό της Fundación Biodiversidad επισκέφθηκε πολλά από τα beach bars, προσφέροντας τεχνική υποστήριξη όπου χρειαζόταν.
- Οι τοπικές διοικήσεις βοήθησαν στην προώθηση και ενθάρρυνση των beach bars να συμμετάσχουν στην πρωτοβουλία.
- Πολλές ομοσπονδίες, σύνδεσμοι και ομάδες των beach bars ενθάρρυναν τη συμμετοχή των μελών τους. Μια νέα κατηγορία βραβείου προστέθηκε από τη δεύτερη περίοδο του προγράμματος (2013), προκειμένου να ανταμείψει ομοσπονδίες ή συνδέσμους των chiringuitos που συμβάλλουν αποφασιστικά στην ενθάρρυνση των μελών τους να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα..
- Τα χρηματικά έπαθλα αποτελούν πολύ ισχυρό κίνητρο, αν λάβουμε υπόψη το τρέχον οικονομικό κλίμα.

3. Πολιτικές και ρυθμίσεις για την ελαχιστοποίηση των θαλάσσιων απορριμμάτων

Εκτιμάται ότι το 70-80% των σκουπιδιών της θάλασσας προέρχεται από χερσαίες πηγές μέσω της άμεσης απόρριψής τους στην ξηρά, σε ακτές και παραλίες, στα ποτάμια, ή λόγω της διαφυγής τους από τα συστήματα διαχείρισης αποβλήτων. Οι κύριες θαλάσσιες πηγές των απορριμμάτων είναι οι ναυτιλιακές και αλιευτικές δραστηριότητες. Οι πολιτικές και ρυθμίσεις που στοχεύουν στη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων, μέσω της προώθησης μιας ορθής διαχείρισης αποβλήτων και μέσω της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων που μπορούν ενδεχομένως να διαφύγουν στη θάλασσα, αποτελούν σημαντικά εργαλεία για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων.

3. Πολιτικές και ρυθμίσεις για την ελαχιστοποίηση των θαλάσσιων απορριμμάτων

Εκτιμάται ότι το 70-80% των σκουπιδιών της θάλασσας προέρχεται από χερσαίες πηγές μέσω της άμεσης απόρριψής τους στην ξηρά, σε ακτές και παραλίες, στα ποτάμια, ή λόγω της διαφυγής τους από τα συστήματα διαχείρισης αποβλήτων. Οι κύριες θαλάσσιες πηγές των απορριμμάτων είναι οι ναυτιλιακές και αλιευτικές δραστηριότητες. Οι πολιτικές και ρυθμίσεις που στοχεύουν στη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων, μέσω της προώθησης μιας ορθής διαχείρισης αποβλήτων και μέσω της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων που μπορούν ενδεχομένως να διαφύγουν στη θάλασσα, αποτελούν σημαντικά εργαλεία για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων.

Είμαι μια κεντρική κυβέρνηση. Ποιες πολιτικές μπορώ να εφαρμόσω;

- *Επιβάλλετε την τήρηση και εφαρμογή τουλάχιστον όλων εκείνων των πολιτικών που εμφανίζονται στον Πίνακα 1. Η απλή μεταφορά των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο εθνικό δίκαιο δεν είναι αρκετή.*
- *Μπορείτε επίσης να προχωρήσετε περαιτέρω, επεκτείνοντας αυτές τις οδηγίες. Για παράδειγμα, μπορείτε:*
 - ο να κλείσετε μη συμμορφούμενους χώρους απόθεσης και παράνομες χωματερές, ιδίως όταν βρίσκονται κοντά στην ακτή
 - ο να διασφαλίσετε ότι όλοι οι αγωγοί ομβρίων υδάτων, ιδιαίτερα αυτοί που βρίσκονται κοντά στα ποτάμια και τη θάλασσα (όπως συμβαίνει για παράδειγμα στα νησιά), είναι συνδεδεμένοι με μονάδες επεξεργασίας λυμάτων
 - ο να βεβαιωθείτε ότι τα οικοδομικά μπάζα υπόκεινται σε σωστή διαχείριση.
- *Επιβάλλετε μέσα εφαρμογής της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», με την επιβολή, π.χ., κυρώσεων για απόρριψη σκουπιδιών και για άλλες περιβαλλοντικά επιβλαβείς συμπεριφορές.*

Αλλά τα υποχρεωτικά μέτρα δεν είναι το παν! Είναι πολύ σημαντικό να:

- *Εμπλέξετε τις βασικές ομάδες κοινωνικών εταίρων και να τους δώσετε κίνητρα για την πρόληψη της διαφυγής σκουπιδιών στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στην πραγματικότητα, τα μέτρα που παρέχουν οικονομικά κίνητρα ή αντικίνητρα μπορούν να θεωρηθούν συμπληρωματικά προς τις γενικότερες πολιτικές και να συμβάλουν στην υποστήριξη των ομάδων-στόχων και στην ενεργό συμμετοχή τους στην όλη προσπάθεια.*

Κι αν είμαι μια τοπική αρχή;

Τότε μπορείτε να εφαρμόσετε στην περιοχή σας πολιτικές που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος των θαλάσσιων απορριμμάτων:

- *Βεβαιωθείτε ότι τα δίκτυα αποχέτευσής σας συντηρούνται σωστά και καθαρίζονται, ώστε να προλαμβάνεται η υπερχειλίση ή η απόφραξη τους.*
- *Φροντίστε επαρκώς για τον καθαρισμό οδών, ώστε να προλαμβάνεται η μεταφορά των απορριμμάτων προς τη θάλασσα μέσα από τις αποχετεύσεις ομβρίων υδάτων.*

Αν είστε μια παράκτια τοπική αρχή, τότε έχετε άμεση επαφή με τη θάλασσα, και τούτο σας δίνει μια εξαιρετική δυνατότητα εφαρμογής τοπικών πολιτικών για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος:

- *Εάν οργανώνονται συχνά στην περιοχή σας παράλιες δραστηριότητες (π.χ. αθλητικές δραστηριότητες, φεστιβάλ μουσικής κ.λπ.), θα μπορούσατε να συμπεριλάβετε στους όρους παροχής της αδειοδότησής τους τον υποχρεωτικό καθαρισμό της παραλίας μετά από αυτές.*
- *Εφαρμόστε πολιτικές που αφορούν καθαρισμούς από το προσωπικό σας, όπως είναι ο τακτικός καθαρισμός πολυσύχναστων παραλιών και ο καθαρισμός της θάλασσας από επιπλέοντα σκουπίδια.*

Πίνακας 1: Πολιτικές άμεσης ή έμμεσης αντιμετώπισης των θαλάσσιων απορριμμάτων

Οριζόντιες πολιτικές	Πολιτικές που αφορούν τις θαλάσσιες πηγές	Πολιτικές που αφορούν τις χερσαίες πηγές
<p><i>Η Οδηγία-Πλαίσιο για τη Θάλασσα Στρατηγική (Marine Strategy Framework Directive – MSFD) προσδιορίζει 11 χαρακτηριστικά ποιοτικής περιγραφής για την επίτευξη «Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης» στις ευρωπαϊκές θάλασσες μέχρι το έτος 2020. Το χαρακτηριστικό ποιοτικής περιγραφής 10, «Θαλάσσια απορρίμματα», ορίζει ότι τα κράτη-μέλη πρέπει να παρακολουθούν:</i></p> <p>(α) τις τάσεις στην ποσότητα, την κατανομή, τη σύνθεση και, αν είναι δυνατόν, την προέλευση των θαλάσσιων απορριμμάτων που εκβράζονται στις ακτές ή βρίσκονται εντός του νερού·</p> <p>(β) τις τάσεις στην ποσότητα και σύνθεση των θαλάσσιων απορριμμάτων που καταπίνονται από τα θαλάσσια ζώα·</p> <p>(γ) τις τάσεις στην ποσότητα, τη διανομή και, όπου είναι δυνατόν, σύνθεση των μικρο-πλαστικών.</p>	<p><i>Οδηγία σχετικά με τις Λιμενικές Εγκαταστάσεις Παραλαβής Αποβλήτων:</i> στοχεύει στην πρόληψη της απόρριψης αποβλήτων από τα πλοία στη θάλασσα, με την παροχή κινήτρων για τη διάθεση των αποβλήτων στα λιμάνια.</p> <p><i>Σύμβαση MARPOL, Παράρτημα V:</i> στοχεύει στη μείωση και εξάλειψη της ποσότητας αποβλήτων που χύνονται στη θάλασσα από τα πλοία, μέσω της απαγόρευσης εκκένωσης των αποβλήτων.</p>	<p><i>Οδηγία-Πλαίσιο για τα Απόβλητα:</i> καθορίζει βασικές προϋποθέσεις διαχείρισης των αποβλήτων και ορίζει ότι κάθε κράτος-μέλος υποχρεούται να καταρτίσει προγράμματα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων έως τον Δεκέμβριο του 2013.</p> <p><i>Οδηγία για τις Συσκευασίες και τα Απορρίμματα Συσκευασίας:</i> περιλαμβάνει διατάξεις για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων συσκευασίας, για την επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών και για την ανάκτηση και ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας.</p> <p><i>Οδηγία περί Υγειονομικής Ταφής των Αποβλήτων:</i> περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με την εγγύτητα των χώρων υγειονομικής ταφής προς την ακτή και σχετικά με την καθημερινή κάλυψη των χώρων υγειονομικής ταφής, ώστε να αποφεύγεται η μεταφορά υλικών από τον άνεμο.</p> <p><i>Οδηγία για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων:</i> περιλαμβάνει διατάξεις για την επεξεργασία, και έτσι την απομάκρυνση στερεών σωματιδίων και επικίνδυνων/τοξικών χημικών ουσιών, από τα αστικά λύματα και τα υγρά απόβλητα από συγκεκριμένες βιομηχανίες.</p>

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2003

Υλοποίηση: σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Θεσπίζον Όργανο: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Χρηματοδότηση: Καμία

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/cww.html>

http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/cww_bref_0203.pdf

<http://www.marlisco.eu/BREF.en.html>

Το Έγγραφο Αναφοράς για τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (BAT)

Το Έγγραφο Αναφοράς για τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (Best Available Techniques Reference Document – BREF) σχετικά με την επεξεργασία και διαχείριση των υγρών και αέριων αποβλήτων στη χημική βιομηχανία, ομαδοποιεί τις βέλτιστες πρακτικές που πρέπει να περιλαμβάνονται στις άδειες των βιομηχανικών δραστηριοτήτων του τομέα των χημικών προϊόντων, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας του Συμβουλίου 96/61/ΕΚ. Όσον αφορά την προέλευση των απορριμμάτων, το BREF απαιτεί τον διαχωρισμό των λυμάτων από τα όμβρια ύδατα, ώστε να αποτρέπεται η υπερχειλίση των συστημάτων επεξεργασίας λυμάτων, καθώς και την επεξεργασία του νερού που προέρχεται από μολυσμένα στάδια της διαδικασίας, πριν αυτό απορριφθεί σε κάποιον υδάτινο αποδέκτη.

Αποτελέσματα: Τα κριτήρια που καθορίζονται στο BREF ενσωματώνονται στις άδειες των κατασκευαστών πλαστικών υλικών. Αυτό σημαίνει ότι οι διαρροές των πλαστικών σφαιριδίων συγκρατούνται και διαχωρίζονται από τις ροές της βροχής ή των αποβλήτων. Επιπλέον, ο διαχωρισμός ομβρίων υδάτων και λυμάτων είναι ένα προληπτικό μέτρο που ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο ανεξέλεγκτης κυκλοφορίας και εκροής των λυμάτων.

4 Απόβλητα που μεταφέρονται από τα ποτάμια

- Οι ποταμοί μπορούν να λειτουργήσουν ως οδοί ταχείας μεταφοράς αποβλήτων από χερσαίες δραστηριότητες, οδηγώντας τα στις ακτές και τις θάλασσες. Η αποτροπή της απελευθέρωσης αποβλήτων στο περιβάλλον αποτελεί τον καλύτερο τρόπο μείωσης των σκουπιδιών της θάλασσας, αλλά από τη στιγμή που τα απόβλητα έχουν διαφύγει, η παρεμπόδιση της μεταφοράς τους μέσω ποταμών μπορεί επίσης να οδηγήσει σε σημαντική μείωση της ποσότητας των σκουπιδιών στις θάλασσες της Ευρώπης και του κόσμου!

4. Απόβλητα που μεταφέρονται από τα ποτάμια

Οι ποταμοί μπορούν να λειτουργήσουν ως οδοί ταχείας μεταφοράς αποβλήτων από χερσαίες δραστηριότητες, οδηγώντας τα στις ακτές και τις θάλασσες. Η αποτροπή της απελευθέρωσης αποβλήτων στο περιβάλλον αποτελεί τον καλύτερο τρόπο μείωσης των σκουπιδιών της θάλασσας, αλλά από τη στιγμή που τα απόβλητα έχουν διαφύγει, η παρεμπόδιση της μεταφοράς τους μέσω ποταμών μπορεί επίσης να οδηγήσει σε σημαντική μείωση της ποσότητας των σκουπιδιών στις θάλασσες της Ευρώπης και του κόσμου!

Δύο κυρίως ομάδες κοινωνικών εταίρων μπορούν να λάβουν μέτρα για την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων που φτάνουν στη θάλασσα μέσω των ποταμών: οι δημόσιοι φορείς και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Ως δημόσια αρχή, τι μπορώ να κάνω για να αποτρέψω τις ποτάμιες μεταφορές αποβλήτων;

Αν είστε δημόσια αρχή (κεντρική κυβέρνηση ή τοπική αρχή), υπάρχουν διάφορες δράσεις που μπορείτε να αναλάβετε για να σταματήσει αυτή η μεταφορά:

- Καθαρίστε τακτικά τους δρόμους σας για να αποφύγετε την είσοδο αποβλήτων σε αποχετεύσεις ομβρίων υδάτων.
- Τοποθετήστε σχάρες στα σημεία όπου οι αποχετεύσεις ομβρίων συναντούν ποτάμια ή παραποτάμους, ώστε να παγιδεύονται όσο το δυνατόν περισσότερα στερεά απόβλητα. Πρέπει όμως να διασφαλίσετε ότι οι σχάρες καθαρίζονται τακτικά, ώστε να αποφεύγονται αποφράξεις και υπερχειλίσσεις.
- Καθαρίστε τις κοίτες χειμάρρων πριν από την περίοδο των βροχών και απομακρύνετε τα απορρίμματα που σωρεύονται εκεί κατά τη θερινή περίοδο.

Θα μπορούσατε επίσης να λάβετε μέτρα για την περισυλλογή αποβλήτων που έχουν ήδη φτάσει στα ποτάμια:

- Τοποθετήστε ένα πλωτό φράγμα σε μια στρατηγική θέση του ποταμού για να περισυλλέξετε τα επιπλέοντα σκουπίδια (δείτε μια παρόμοια πρακτική που εφαρμόζει το [Ίδρυμα Adour](#)). Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να διασφαλίσετε ότι το προσωπικό περισυλλέγει τακτικά τα απορρίμματα και συντηρεί το σύστημα του πλωτού φράγματος.
- Υποστηρίξτε τις προσπάθειες καθαρισμού του ποταμού από τοπικές ομάδες πολιτών και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Κι αν είμαι μια οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών;

- Πάρτε πρωτοβουλία για καθαρισμούς των ποταμών, των εκβολών και των κοιτών τους, εμποδίζοντας τα απόβλητα που βρίσκονται εκεί να γίνουν θαλάσσια απορρίμματα.
- Εμπλέξτε όσο το δυνατόν περισσότερους φορείς σε εκστρατείες καθαρισμού και βεβαιωθείτε ότι έχετε την υποστήριξη της τοπικής αρχής, ειδικά όσον αφορά την διαχείριση των συλλεγόμενων αποβλήτων.
- Διαφημίστε τις εκδηλώσεις σας όσο περισσότερο μπορείτε! Η ευαισθητοποίηση για το πρόβλημα είναι εξίσου χρήσιμη, αν όχι χρησιμότερη, από την ίδια την εκστρατεία καθαρισμού!

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: απροσδιόριστη, > 10 χρόνια

Υλοποίηση: ευρύτερη περιοχή του Λονδίνου, HB

Θεσπίζον Όργανο: Thames21

Χρηματοδότηση: το Thames21 χρηματοδοτείται από μια ευρεία ομάδα φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, εταιρειών, καθώς και από δημόσιους πόρους.

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

www.thames21.org.uk

http://www.marlisco.eu/thames21-river-thames-and-waterways-in-greater-london-uk_en.html

Thames21: Ο Τάμεσης και άλλες υδάτινες οδοί στην ευρύτερη περιοχή του Λονδίνου

Το Thames21, ένας ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός οργανισμός, έχει ως στόχο να βελτιώσει τις υδάτινες οδούς του Λονδίνου για τους ανθρώπους και την πανίδα, χρησιμοποιώντας μια εθελοντική δύναμη 9.000 ανθρώπων σε δραστηριότητες που «καθαρίζουν και πρασινίζουν» 400 μίλια δικτύου υδάτινων οδών στην πρωτεύουσα του ΗΒ. Διοργανώνει επίσης εκστρατείες εστιασμένες σε συγκεκριμένα τμήματα των πλωτών οδών ή λιμναίων εκτάσεων. Αυτό επιτυγχάνεται με τη συμμετοχή σημαντικών κοινωνικών εταίρων, όπως οι εξής: Κρατήστε τη Βρετανία καθαρή (Keep Britain Tidy), Αρχή Λιμένος Λονδίνου, Υπηρεσία Περιβάλλοντος, Thames Water, Βρετανικές Υδάτινες Οδοί (British Waterways), Corporation of London, καθώς και 19 τοπικές αρχές. Μια μεγάλη εκστρατεία ήταν το Big Waterways Clean-up 2012, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου.

Αποτελέσματα: Το Thames21 εμπλέκει κάθε χρόνο έναν διαρκώς αυξανόμενο αριθμό εθελοντών σε δραστηριότητες βελτίωσης της ποιότητας των υδάτινων οδών σε ολόκληρο το Λονδίνο. Μόνο κατά το 2013, 9.337 εθελοντές συμμετείχαν σε 366 εκδηλώσεις, αφιερώνοντας 19.552 ώρες από τον χρόνο τους για να βελτιώσουν τις υδάτινες οδούς του Τάμεση, βοηθώντας στην απομάκρυνση περίπου 800 m³ σκουπιδιών.

5 Σκουπίδια που επιπλέουν

Τα σκουπίδια που επιπλέουν αποτελούν μεγάλη όχληση, όχι μόνο για τους λουομένους αλλά και για τους ψαράδες, τον κλάδο της ναυτιλίας και για όλους όσους δραστηριοποιούνται στη θαλάσσια οικονομία, αφού μπορούν να πιαστούν σε δίχτυα και έλικες, προκαλώντας σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις ή και θέτοντας ζωές σε κίνδυνο. Μπορούν επίσης να επηρεάσουν δυσμενώς τα ζώα και τα πουλιά της θάλασσας, τα οποία είτε περιπλέκονται με αυτά είτε τα εκλαμβάνουν ως τροφή και τα καταπίνουν (ιδίως όταν πρόκειται για πλαστικά). Η απομάκρυνση επιπλέοντων σκουπιδιών από το θαλάσσιο περιβάλλον, θα πρέπει, επομένως, να αποτελεί προτεραιότητα, ιδιαίτερα για εκείνους τους κοινωνικούς εταίρους που θίγονται άμεσα από αυτά.

5. Σκουπίδια που επιπλέουν

Τα σκουπίδια που επιπλέουν αποτελούν μεγάλη όχληση, όχι μόνο για τους λουομένους αλλά και για τους ψαράδες, τον κλάδο της ναυτιλίας και για όλους όσους δραστηριοποιούνται στη θαλάσσια οικονομία, αφού μπορούν να πιαστούν σε δίχτυα και έλικες, προκαλώντας σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις ή και θέτοντας ζωές σε κίνδυνο. Μπορούν επίσης να επηρεάσουν δυσμενώς τα ζώα και τα πουλιά της θάλασσας, τα οποία είτε περιπλέκονται με αυτά είτε τα εκλαμβάνουν ως τροφή και τα καταπίνουν (ιδίως όταν πρόκειται για πλαστικά). Η απομάκρυνση επιπλεόντων σκουπιδιών από το θαλάσσιο περιβάλλον, θα πρέπει, επομένως, να αποτελεί προτεραιότητα, ιδιαίτερα για εκείνους τους κοινωνικούς εταίρους που θύγονται άμεσα από αυτά.

Είμαι ψαράς ή ιδιοκτήτης σκάφους και πιάνω σκουπίδια στα δίχτυα μου. Τι μπορώ να κάνω;

- Μην τα ρίξετε πίσω στη θάλασσα! Βγάλτε τα στην ακτή, βρείτε ένα κατάλληλο δοχείο και απορρίψτε τα. Αυτό απαιτεί κάποια προσπάθεια εκ μέρους σας, αλλά αξίζει τον κόπο, τόσο για το περιβάλλον όσο και για σας (να θυμάστε ότι τα ψάρια μπορούν να πιαστούν στα σκουπίδια).
- Δράστε από κοινού με άλλους ψαράδες που αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα. Ενημερώστε την τοπική σας αρχή ή μια τοπική ομάδα πολιτών για τα προβλήματα που αντιμετωπίζετε και προσπαθήστε από κοινού να καταλήξετε σε δράση.

Θα μπορούσατε, για παράδειγμα, να ξεκινήσετε μια εκστρατεία συλλογής θαλάσσιων σκουπιδιών ή τουλάχιστον να πιέσετε για τη δημιουργία σημείων δωρεάν απόθεσης των αποβλήτων στο τοπικό σας λιμάνι.

Ως παράκτια τοπική αρχή, τι μπορώ να κάνω για τα σκουπίδια που επιπλέουν;

Έχετε εμπειρία από πρώτο χέρι για τα προβλήματα που προκαλούν τα σκουπίδια που επιπλέουν (σε λουομένους, μικρά σκάφη κ.λπ.) και για τις πιθανές επιπτώσεις τους στο εισόδημά σας από τον τουρισμό. Στην πράξη, η μόνη άμεση λύση είναι να αφαιρέσετε τα απόβλητα από το θαλάσσιο περιβάλλον, και ταυτόχρονα να στραφείτε στις κύριες πηγές προέλευσής τους ώστε να προλάβετε την περαιτέρω απελευθέρωσή τους στο θαλάσσιο περιβάλλον. Για να αφαιρέσετε τα απόβλητα από τη θάλασσα, θα μπορούσατε:

- Να αγοράσετε ένα σκάφος και να προσλάβετε προσωπικό για τον καθαρισμό της επιφάνειας της θάλασσας. Αυτή είναι η πιο κατάλληλη λύση αν το πρόβλημα είναι σημαντικό, πράγμα που σημαίνει ότι θα πρέπει να καθαρίζετε το νερό τακτικά.
- Να συνεργαστείτε με τους ψαράδες της περιοχής σας για να αφαιρέσετε επιπλέοντα σκουπίδια:
 - ο παρέχοντας κίνητρα για την επιστροφή στην ξηρά όλων των σκουπιδιών που πιάνονται στα δίχτυα τους κατά τη διάρκεια των αλιευτικών δραστηριοτήτων τους, ή
 - ο πραγματοποιώντας εκστρατείες περισυλλογής απορριμμάτων κατά τη μη-αλιευτική περίοδο.

Αυτή είναι η καταλληλότερη επιλογή, αν το πρόβλημα δεν είναι τόσο σοβαρό.

Ενθάρρυνση των τοπικών ψαράδων να συμμετέχουν σε αυτή τη δράση αποτελεί επίσης έναν τρόπο περιορισμού της αλιευτικής δραστηριότητας που λαμβάνει χώρα σε μια περιοχή (σύμφωνα με τους κανονισμούς της ΕΕ), παρέχοντας μια εναλλακτική πηγή εισοδήματος για τους ψαράδες σε περιόδους που δεν έχουν δουλειά.

Όποια επιλογή κι αν επιλέξετε, βεβαιωθείτε ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι δείχνουν την αναγκαία προσοχή, ιδίως όσον αφορά τα μεγαλύτερα ή πιο επικίνδυνα επιπλέοντα απορρίμματα, όπως είναι τα δίχτυα αλιείας.

- Βεβαιωθείτε ότι υπάρχουν τα κατάλληλα δοχεία, στα οποία ευσυνείδητοι ψαράδες μπορούν να φέρνουν εθελοντικά όποιο σκουπίδι πιάστηκε στα δίχτυα τους και να το αποθέτουν δωρεάν.

Δράση Καθαρισμού Επιπλεόντων Θαλάσσιων Απορριμμάτων

Η Δράση Καθαρισμού Επιπλεόντων Θαλάσσιων Απορριμμάτων διεξάγεται στην Τουρκία από τρεις μητροπολιτικούς Δήμους (της Κωνσταντινούπολης, της Σμύρνης και του Kocaeli) και τον περιφερειακό Δήμο του Beşiktaş, με σκοπό την απομάκρυνση των επιπλεόντων σκουπιδιών. Το πρόγραμμα λειτουργεί στον Μητροπολιτικό Δήμο Κωνσταντινούπολης επί 7 χρόνια με 12 σκάφη περισυλλογής απορριμμάτων, στον Μητροπολιτικό Δήμο Σμύρνης εδώ και 12 χρόνια με ένα σκάφος, στον Μητροπολιτικό Δήμο Kocaeli για 5 χρόνια με 3 σκάφη και στον περιφερειακό Δήμο του Beşiktaş για 13 χρόνια με ένα σκάφος. Τα σκάφη με την ομάδα τους μαζεύουν επιπλέοντα σκουπίδια καθημερινά. Τα σκουπίδια που συλλέγονται στους δήμους της Κωνσταντινούπολης και του Beşiktaş καταλήγουν σε εγκαταστάσεις ανακύκλωσης.

Αποτελέσματα: Έχει παρατηρηθεί μείωση της ποσότητας των θαλάσσιων σκουπιδιών στην επιφάνεια της θάλασσας, ως αποτέλεσμα αυτών των ενεργειών.

- ο Μητροπολιτικός Δήμος της Κωνσταντινούπολης συνέλεξε συνολικά 29.300 m³ στερεών αποβλήτων μεταξύ 2005 και 2012.
- ο Μητροπολιτικός Δήμος της Σμύρνης Κωνσταντινούπολης συνέλεξε 5.122 τόνους στερεών αποβλήτων μεταξύ 2006 και 2012.
- ο Μητροπολιτικός Δήμος του Kocaeli συνέλεξε 329 τόνους στερεών αποβλήτων μεταξύ 2007 και 2012.
- ο Δήμος του Beşiktaş συνέλεξε 1.177 τόνους στερεών αποβλήτων μεταξύ 2008 και 2012.

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής: Κάθε δήμος χρηματοδοτεί τις δικές του δράσεις, καθιστώντας έτσι αυτή την πρακτική οικονομικά βιώσιμη μακροπρόθεσμα. Η πρακτική παρέχει επίσης απασχόληση στους χειριστές των σκαφών, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί τη θάλασσα καθαρή σε αυτές τις τουριστικές περιοχές. Η πρακτική αυτή μπορεί να μεταφερθεί εύκολα σε κάθε παράκτια περιοχή.

Παράγοντες Επιτυχίας:

- Χρησιμοποιούνται σκάφη με τα απαραίτητα εργαλεία, καθιστώντας τη λειτουργία αποδοτική και αποτελεσματική (παρόλο που τα ειδικά δίχτυα δεν μπορούν να συλλέξουν υλικό μικρότερο των 0,5 εκατοστών).
- Χρησιμοποιούνται εργαζόμενοι στο δήμο, ώστε η όλη προσπάθεια να μην εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα εθελοντών.

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 1999

Υλοποίηση: Τοπική, Τουρκία (Κωνσταντινούπολη, Kocaeli, Σμύρνη, Beşiktaş)

Θεσπίζον Όργανο: ο Δήμος Beşiktaş και οι Μητροπολιτικοί Δήμοι της Κωνσταντινούπολης, της Σμύρνης και του Kocaeli

Χρηματοδότηση: Κάθε Δήμος χρηματοδοτεί τη δική του δράση καθαρισμού

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Επιτυχής, ιδιαίτερα στο Beşiktaş

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/Kurumsal/Birimler/DenizHizmetleriMd/Pages/AnaSayfa.aspx>

<http://www.kocaeli.bel.tr/Content.aspx?ContentID=9833&CategoryID=1100>

<http://www.marlisco.eu/sea-surface-marine-litter-cleaning-operation-turkey.en.html>

An underwater photograph showing two divers in a deep sea environment. The divers are positioned on the left and right sides of the frame. The background is filled with a dense field of sea urchins, which appear as numerous circular, textured structures. The water is a deep blue color, and the lighting is somewhat dim, typical of an underwater setting.

6. Σκουπίδια του βυθού

Σκουπίδια του βυθού είναι τα απόβλητα που βρίσκονται στον πυθμένα της θάλασσας, συμπεριλαμβανομένων των αλιευτικών δικτύων που έχουν αγκιστρωθεί σε βράχους ή σε ναυάγια. Λόγω της θέσης τους, η πρόσβαση στα σκουπίδια του βυθού είναι πολύ δύσκολη. Στην πραγματικότητα, αν δεν βρίσκονται σε ρηχά νερά, τα σκουπίδια του βυθού μπορούν να προσεγγιστούν μόνο από δύτες.

6. Σκουπίδια του βυθού

Σκουπίδια του βυθού είναι τα απόβλητα που βρίσκονται στον πυθμένα της θάλασσας, συμπεριλαμβανομένων των αλιευτικών δικτύων που έχουν αγκιστρωθεί σε βράχους ή σε ναυάγια. Λόγω της θέσης τους, η πρόσβαση στα σκουπίδια του βυθού είναι πολύ δύσκολη. Στην πραγματικότητα, αν δεν βρίσκονται σε ρηχά νερά, τα σκουπίδια του βυθού μπορούν να προσεγγιστούν μόνο από δύτες.

Είμαι ένας δύτες ή μια καταδυτική ένωση. Τι μπορώ να κάνω για τα σκουπίδια του βυθού;

Έχετε μια μοναδική δυνατότητα να βοηθήσετε στην περισυλλογή απορριμμάτων που βρίσκονται στον βυθό της θάλασσας, όχι μόνο επειδή έχετε πρόσβαση εκεί, αλλά και επειδή έχετε από πρώτο χέρι εμπειρία του πώς αυτά επηρεάζουν εσάς και τη θαλάσσια ζωή:

- *Ενημερώστε τις αρμόδιες αρχές αν συναντήσετε μεγάλες ποσότητες ή ιδιαίτερα επικίνδυνα σκουπίδια του βυθού.*
- *Αν δεν υπάρχει τέτοια αρχή, ή αν θέλετε να υιοθετήσετε μια πιο δυναμική προσέγγιση, οργανώστε τον καθαρισμό βυθού σε μια περιοχή που ξέρετε ότι έχει θαλάσσια σκουπίδια (βλ. και το *Dive Against Debris* κατωτέρω, που παρέχει πληροφορίες για τον τρόπο οργάνωσης τέτοιων καθαρισμών).*
- *Κατά τη διάρκεια μιας κατάδυσης καθαρισμού, βεβαιωθείτε ότι δεν είστε μόνοι, καθώς αυτό μπορεί να είναι επικίνδυνο, ιδιαίτερα όταν έχουμε να κάνουμε με δίκτυα αλιείας.*
- *Ζητήστε από τις τοπικές αρχές βοήθεια για την οργάνωση του καθαρισμού (π.χ. διάθεση των συλλεγόμενων απορριμμάτων).*
- *Εμπλέξτε την τοπική αλιευτική κοινότητα, που μπορεί να προσφέρει πολύτιμη βοήθεια με την προσφορά των σκαφών της για μεταφορά των συλλεγόμενων απορριμμάτων στην ακτή.*
- *Μην ξεχνάτε στο στάδιο του σχεδιασμού της εκστρατείας σας να ενημερώσετε τις τοπικές περιβαλλοντικές οργανώσεις, καθώς αυτό θα σας βοηθήσει να συνδυάσετε τη δραστηριότητα καθαρισμού με μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης.*

Κι αν είμαι μια δημόσια αρχή που επιθυμεί να καθαρίσει τον βυθό της θάλασσας;

- *Εντοπίστε τις περιοχές που αξίζουν τη διάθεση πόρων για καθαρισμό. Χρησιμοποιήστε τη γνώση των καταδυτικών συλλόγων.*
- *Εργαστείτε με πιστοποιημένους δύτες για να καθαρίσετε βυθούς με μεγάλη συσσώρευση σκουπιδιών.*
- *Συνδυάστε τις δραστηριότητες καθαρισμού με μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης.*
- *Εμπλέξτε τις περιβαλλοντικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, δεδομένου ότι μπορούν να βοηθήσουν με την ευαισθητοποίηση και τη στρατολόγηση εθελοντών.*

Είμαι ένας ψαράς ή ιδιοκτήτης σκάφους και πιάνω σκουπίδια στα δίκτυα μου. Τι μπορώ να κάνω;

- *Μην τα πετάξετε πάλι στη θάλασσα! Φέрте τα έξω στην ακτή, βρείτε ένα κατάλληλο δοχείο και απορρίψτε τα. Αυτό απαιτεί κάποια προσπάθεια εκ μέρους σας, αλλά αξίζει τον κόπο, τόσο για το περιβάλλον όσο και για σας (να θυμάστε ότι τα ψάρια μπορούν να πιαστούν στα σκουπίδια).*
- *Συνεργαστείτε με άλλους ψαράδες που αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα. Ενημερώστε τις τοπικές αρχές ή μια τοπική ομάδα της κοινωνίας των πολιτών για τα προβλήματα που αντιμετωπίζετε και προσπαθήστε από κοινού να προσδιορίσετε τι μπορεί να γίνει.*

Θα μπορούσατε, για παράδειγμα, να αναλάβετε μια πρωτοβουλία του τύπου *Ψαρεύοντας για Σκουπίδια (Fishing for Litter)*, ή τουλάχιστον να πείσετε για τη δημιουργία σημείων δωρεάν απόθεσης των αποβλήτων στο τοπικό σας λιμάνι.

Ψαρεύοντας για Σκουπίδια στη Γερμανία

Το Ψαρεύοντας για Σκουπίδια (Fishing for Litter) είναι μια πρωτοβουλία που βασίζεται στη συνεργασία με τις αλιευτικές ενώσεις, στο πλαίσιο της οποίας οι ψαράδες φέρνουν στην ξηρά, σε εθελοντική βάση, τα σκουπίδια που μαζεύονται στα δίκτυα τους κατά τη διάρκεια της κανονικής αλιευτικής δραστηριότητας. Οι ψαράδες δεν αμείβονται για τη συμμετοχή τους, αλλά οι υποδομές και η διαχείριση της απόθεσης παρέχονται δωρεάν. Στους ψαράδες χορηγούνται δωρεάν μεγάλοι σάκοι για την αποθήκευση των σκουπιδιών που συλλέγονται στη θάλασσα, καθώς και δοχεία διάθεσης των αποβλήτων σε πολλά λιμάνια. Μέχρι σήμερα, όλα τα σκουπίδια που συλλέγονται αναλύονται σε συνεργασία με τους εταίρους του έργου (βιομηχανίες επεξεργασίας αποβλήτων και δημόσιες αρχές), με στόχο τη διερεύνηση της ποσότητας και σύνθεσης των αποβλήτων, καθώς και της δυνατότητας ανακύκλωσης κάποιων τμημάτων τους, όπως μέταλλα ή πλαστικά. Συλλέγονται όλα τα είδη σκουπιδιών της θάλασσας, ανάλογα με τον τύπο εργαλείου που χρησιμοποιείται. Οι περισσότερες ποσότητες προέρχονται από σκουπίδια του πυθμένα, τα οποία συλλέγονται με εργαλεία βυθού. Το σχέδιο αλιείας σκουπιδιών είναι ενσωματωμένο στο ευρύτερο πρόγραμμα της NABU για “Ωκεανούς χωρίς Πλαστικά” (Plastic Free Oceans) που ξεκίνησε το 2010 και υποστηρίζει μια δυναμική εκστρατεία ευαισθητοποίησης του κοινού για την αντιμετώπιση του ζητήματος των θαλάσσιων σκουπιδιών.

Αποτελέσματα:

- *6 λιμάνια και περίπου 60 ψαράδες έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα, ενώ και άλλα λιμάνια βρίσκονται σε στάδιο προετοιμασίας.*
- *Περισσότεροι από 2 τόνοι απορριμμάτων έχουν περισυλλεγεί και εν μέρει αναλυθεί.*
- *Συλλέγονται δεδομένα σχετικά με τις ποσότητες και τα είδη των απορριμμάτων.*
- *Το έργο έχει προσελκύσει την προσοχή των μέσων ενημέρωσης και έχει αποτελέσει θέμα αρκετών τηλεοπτικών εκπομπών. Ως εκ τούτου, το δυναμικό ευαισθητοποίησης που διαθέτει είναι πολύ μεγάλο.*

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής: Η εθελοντική πρωτοβουλία λειτουργεί παράλληλα με την κανονική αλιευτική δραστηριότητα, και συνεπώς δεν προκαλούνται δυσμενείς επιπτώσεις ή κάποιο σημαντικό οικονομικό κόστος, δεδομένου ότι το μοναδικό κόστος είναι αυτό της διάθεσης των απορριμμάτων, το οποίο αναλαμβάνεται από την τοπική αρχή. Το έργο εμφανίζει υψηλή δυνατότητα μεταφοράς, και παραλλαγές του βρίσκονται ήδη σε λειτουργία σε όλη την Ευρώπη (π.χ. το KIMO εφαρμόζει παρόμοια συστήματα σε διάφορες χώρες).

Παράγοντες Επιτυχίας:

- *Το έργο προσέλκυσε ψαράδες και τις ενώσεις τους, βιομηχανίες επεξεργασίας αποβλήτων, λιμενικές αρχές και εκπροσώπους κοινοτήτων, προκειμένου αυτοί να συμφωνήσουν από κοινού για την υποδομή και διαχείριση, την επικοινωνία, τις δημόσιες σχέσεις κ.λπ.*
- *Η δραστηριότητα σε κάθε λιμάνι ξεκίνησε με τη διοργάνωση ενός «στρογγυλού τραπέζιου» και μιας κοινής συνέντευξης τύπου.*
- *Το πρόγραμμα συνδέθηκε με άλλες δραστηριότητες στην περιοχή που αφορούν τα θαλάσσια σκουπίδια.*
- *Υπήρχε συνεχής επικοινωνία και προώθηση περιφερειακών σχεδίων, π.χ. μέσω πληροφοριακών πινακίδων, περιπτέρων σε τοπικές εκδηλώσεις, δελτίων τύπου κ.λπ. is undertaken.*
- *Η απόθεση των απορριμμάτων είναι δωρεάν.*

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: Μάιος 2011

Υλοποίηση: Περιφερειακή: Βαλτική Θάλασσα, Γερμανία

Θεσπίζον Όργανο: Η γερμανική Ένωση για την Προστασία της Φύσης (NABU)

Χρηματοδότηση: Αρχική χρηματοδότηση το 2010/11 από το γερμανικό Υπουργείο Περιβάλλοντος και την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Περιβάλλοντος. Από το 2013 διετής χρηματοδότηση από το υπουργείο Περιβάλλοντος της Κάτω Σαξονίας, προκειμένου το σχέδιο να επεκταθεί, από κοινού με τις περιφερειακές αρχές, στις ακτές της Βόρειας Θάλασσας. Υποστήριξη από το σύστημα ανακύκλωσης Der Grüne Punkt Deutschland, που καλύπτει την ανάλυση των αποβλήτων.

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://www.nabu.de/themen/meere/plastik/fishingforlitter/>

<http://www.marlisco.eu/fishing-for-litter-in-germany.en.html>

Βασικά Στοιχεία**Έναρξη:** Ιούνιος 2011**Υλοποίηση:** Παγκόσμια**Θεσπίζον Όργανο:** Project AWARE Foundation

Χρηματοδότηση: Η αρχική και επακόλουθη χρηματοδότηση παρέχεται από χορηγούς του Ιδρύματος Project AWARE. Δύο δωρεές συμβάλλουν στην επέκταση της βάσης δεδομένων και στην επικαιροποίηση του πληροφοριακού υλικού. Το αρχικό κόστος ανήλθε σε περίπου 30.000 δολάρια. Πρόσφατη αναμόρφωση της βάσης δεδομένων και του προγράμματος κόστισε άλλα 20.000 δολάρια, ενώ 10.000 δολάρια επιπλέον έχουν προϋπολογιστεί για την οπτικοποίηση των δεδομένων που είναι απαραίτητη για να καταστούν τα δεδομένα ευρέως προσίτα σε όποιον τα χρειάζεται.

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη**Ποσοστό Επιτυχίας:** Επιτυχής**Πρόσθετες Πληροφορίες:**<http://www.projectaware.org/diveagainstdebris><http://www.marlisco.eu/dive-against-debris.en.html>**Βουτιές Εναντίον Σκουπιδιών (Dive Against Debris)**

Η πρωτοβουλία Βουτιές Εναντίον Σκουπιδιών (Dive Against Debris) λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με σκοπό την περισυλλογή υποβρύχιων σκουπιδιών, καθώς και τη συλλογή δεδομένων. Οι δύτες ενθαρρύνονται να αναφέρουν τις θέσεις, τα είδη και τις ποσότητες των απορριμμάτων που συναντούν και που απομακρύνουν. Όσοι επιθυμούν να συμμετάσχουν καλούνται να επιλέξουν μια περιοχή με την οποία είναι εξοικειωμένοι και στην οποία συναντούν συχνά θαλάσσια απορρίμματα, και στη συνέχεια να οργανώσουν με τους φίλους τους την περισυλλογή τους και τη σύνταξη μιας σχετικής αναφοράς. Από την ιστοσελίδα του Project AWARE μπορείτε να κατεβάσετε ένα εκπαιδευτικό εγχειρίδιο, μια κάρτα δεδομένων, έναν Οδηγό για την ταυτοποίηση των θαλάσσιων σκουπιδιών, καθώς και άλλα εργαλεία υποστήριξης. Τα σκουπίδια που περισυλλέγονται κατηγοριοποιούνται με βάση το υλικό κατασκευής τους: πλαστικό, γυαλί/κεραμικό, μέταλλο, λάστιχο, ξύλο, ύφασμα, χαρτί/χαρτόνι, μικτά υλικά και λοιπά απορρίμματα. Ακολουθώντας τα επιμέρους στοιχεία καταγράφονται στη σχετική κατηγορία, με τη βοήθεια της κάρτας δεδομένων και του Οδηγού ταυτοποίησης. Πληροφορίες σχετικά με τις ποσότητες και τα είδη των απορριμμάτων που συλλέγονται, την περιοχή έρευνας, τη διάρκεια κατάδυσης, το βάθος, τον αριθμό των συμμετεχόντων και τα τυχόν παγιδευμένα ζώα που βρέθηκαν καταγράφονται στη συνέχεια σε μια διαδικτυακή βάση δεδομένων. Ζητείται από τους δύτες να επαναλάβουν όσο συχνά μπορούν την έρευνά τους στην περιοχή κατάδυσης που επέλεξαν, προκειμένου να συμβάλουν στη διακρίβωση των τάσεων στην περιοχή.

Αποτελέσματα: Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί πάνω από 1.000 Βουτιές Εναντίον Σκουπιδιών σε όλο τον κόσμο. Κατά τους πρώτους έξι μήνες του 2013, 10.387 κιλά απορριμμάτων είχαν περισυλλεγεί από 1.618 εθελοντές, από τα οποία τα 3.610 κιλά είχαν περισυλλεγεί σε ευρωπαϊκές χώρες από σχεδόν 250 εθελοντές. Το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ισπανία και η Ιταλία είναι οι ευρωπαϊκές χώρες που προπορεύονται σε υποβολή δεδομένων.

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής:

Η βιωσιμότητα του έργου θα εξαρτηθεί από την εξεύρεση χρηματοδότησης για τη διαχείρισή του και τη συνέχιση των βελτιώσεων. Το Ίδρυμα AWARE έχει δεσμευτεί για τη βελτίωση και τις απαιτούμενες αλλαγές στο πρόγραμμα, ώστε τα δεδομένα του να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να «σταματούν» τα σκουπίδια στην πηγή τους, μέσω αλλαγής των πρακτικών και πολιτικών διαχείρισης αποβλήτων σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το έργο εμφανίζει μεγάλη δυνατότητα μεταφοράς, καθώς η εφαρμογή του είναι παγκόσμια και οι πληροφορίες μπορούν να διατεθούν σε οποιαδήποτε γλώσσα.

Παράγοντες Επιτυχίας: Το έργο μέχρι στιγμής ήταν επιτυχές. Παρόλο που το Ίδρυμα AWARE έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε το πρόγραμμα να καταστεί προσίτα σε κάθε δύτε, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια που εμποδίζουν τη συμμετοχή.

©CellPress/Bo Eide

7.

Απόβλητα πλοίων

Οι θαλάσσιες δραστηριότητες παράγουν περίπου το 30% των σκουπιδιών της θάλασσας, με τα πλοία να είναι ο κύριος παράγοντας που συνεισφέρει σε αυτό. Όσον αφορά τη ναυτιλιακή βιομηχανία, ο τρόπος διαχείρισης των αποβλήτων της ρυθμίζεται από διάφορους ευρωπαϊκούς και διεθνείς κανονισμούς. Απόβλητα μπορούν όμως να απορρίπτονται στη θάλασσα και από αλιευτικά ή σκάφη αναψυχής, προκαλώντας έτσι προβλήματα όπως η «άδηλη αλιεία» (ghost fishing) και η γενική ρύπανση.

7. Απόβλητα πλοίων

Είμαι διαχειριστής μιας ναυτιλιακής εταιρείας. Τι μπορώ να κάνω;

- Βεβαιωθείτε ότι τα πλοία σας πληρούν τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και των διεθνών συμβάσεων (π.χ. Παράρτημα V της Σύμβασης MARPOL).
- Φροντίστε για την ύπαρξη επαρκούς υποδομής επί του σκάφους, ώστε το ανακυκλώσιμο τμήμα των αποβλήτων να διαχωρίζεται και να αποστέλλεται για ανακύκλωση ή να αποτίθεται σε κάδους ανακύκλωσης όταν το σκάφος εισέρχεται σε λιμάνι.
- Εκπαιδεύστε το προσωπικό σας (από τους υπαλλήλους γραφείου έως τους μαγείρους των πλοίων) σχετικά με τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων και τους τρόπους κατάλληλης αποθήκευσης και απόθεσης όλων των τύπων αποβλήτων.

Ως ιδιοκτήτης μικρού αλιευτικού σκάφους τι μπορώ να κάνω;

Μπορείτε να κάνετε πολλά περισσότερα από ό,τι νομίζετε:

- Βεβαιωθείτε ότι δεν ρίχνετε στη θάλασσα απόβλητα που δημιουργούνται επί του σκάφους. Βγάλτε τα στη στεριά και αποθέστε τα σε κατάλληλους κάδους.
- Κάντε το ίδιο για όλα τα απόβλητα που πιάνονται στα δίχτυα σας κατά την αλιευτική σας δραστηριότητα (δείτε [Ψαρεύοντας για Σκουπίδια](#)).
- Πάρτε πρωτοβουλία για μακροπρόθεσμες πρακτικές μείωσης των θαλάσσιων απορριμμάτων. Ρίξτε μια ματιά στο κεφάλαιο για τα [σκουπίδια που επιπλέουν](#) για να δείτε κάποιες λύσεις.

Είμαι ιδιοκτήτης σκάφους αναψυχής ή ενοικιάζω σκάφη. Υπάρχει κάτι που μπορώ να κάνω;

Οι δραστηριότητες των μικρών σκαφών, όσον αφορά τα απόβλητα τους, δεν ρυθμίζονται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορείτε να αναλάβετε δράση κατά των σκουπιδιών της θάλασσας:

- Βεβαιωθείτε ότι τα σκουπίδια που παράγετε (περιλαμβανομένων και των αποτίγνων!) δεν καταλήγουν στη θάλασσα.
- Τοποθετήστε στα σκάφη πινακίδες που θα υπενθυμίζουν στους πελάτες σας να φέρνουν πίσω στη στεριά οποιαδήποτε απόβλητα παράγουν.
- Εγκαταστήστε μικρούς κάδους απορριμμάτων στο σκάφος, ώστε να αποτρέπετε τους χρήστες από τη ρίψη σκουπιδιών στη θάλασσα.

Ως τοπική αρχή με αλιευτικό λιμάνι ή μαρίνα, τι μπορώ να κάνω για να αποτρέψω την απόρριψη σκουπιδιών από τα σκάφη;

- Διαθέστε κάδους ανακύκλωσης και απορριμμάτων όπου τα σκάφη να μπορούν να παραδίδουν τα απόβλητά τους (παράδειγμα: Σημείο Υποδοχής Αποβλήτων και Διανομή Κάδων Απορριμμάτων για τα Σκάφη του Cascais).
- Αναρτήστε πινακίδες πληροφόρησης που θα προτρέπουν τους χρήστες και ιδιοκτήτες σκαφών να φέρνουν πίσω στη στεριά τα σκουπίδια τους.
- Εφαρμόστε την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», επιβάλλοντας πρόστιμο σε σκάφη που συλλαμβάνονται να ρίχνουν τα απόβλητά τους στη θάλασσα.

Κι αν είμαι μια κεντρική κυβέρνηση;

- Σε συνεργασία με τις λιμενικές αρχές της χώρας σας, βεβαιωθείτε ότι τηρούνται και εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι διεθνείς συμβάσεις και οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί που αφορούν τα απόβλητα των πλοίων.
- Αναθέστε σε επαρκή αριθμό προσωπικού τον έλεγχο για την ορθή εφαρμογή του Παραρτήματος V της Σύμβασης MARPOL (π.χ. βεβαιωθείτε ότι τα σχέδια διαχείρισης απορριμμάτων του πλοίου και οι αποδείξεις διάθεσης απορριμμάτων ελέγχονται, και ότι τα απόβλητα του πλοίου συλλέγονται και αποθηκεύονται κατάλληλα).
- Εφαρμόστε το σύστημα «άνευ ειδικού τέλους» (no-special fee system) για την αποκομιδή των απορριμμάτων από τα πλοία, παρέχοντας έτσι αντικίνητρο για την παράνομη διάθεση αποβλήτων (παράδειγμα: Έμμεσο σύστημα τελών περισυλλογής αποβλήτων πλοίων στην Κύπρο).
- Αναλάβετε πρωτοβουλία, ή τουλάχιστον υποστηρίξτε, μορφές εκπαίδευσης και δραστηριότητες εναισθητοποίησης των ναυτιλιακών εταιριών και του προσωπικού τους.

Έμμεσο Σύστημα Τελών Περισυλλογής Αποβλήτων Πλοίων στην Κύπρο

Η Αρχή Λιμένων Κύπρου, σε συμμόρφωση με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία (ΚΔΠ 771/2003 – 2000/59/ΕΚ), έχει εφαρμόσει ένα Έμμεσο Σύστημα Τελών (Indirect Fee System), το οποίο σημαίνει ότι κάθε πλοίο που εισέρχεται σε κυπριακά λιμάνια χρεώνεται με ένα τέλος που του δίνει το δικαίωμα διάθεσης των αποβλήτων του (στερεών αποβλήτων, λυματολάσπης και λυμάτων), ανεξάρτητα από το αν το πλοίο θα διαθέσει απόβλητα ή όχι. Οι χρεώσεις για τα στερεά απόβλητα ποικίλλουν ανάλογα με τον τύπο του πλοίου και κυμαίνονται από περίπου 15 €/ημέρα για τα πλοία υπό κατασκευή ή που εισέρχονται στο λιμάνι για ανεφοδιασμό, αλλαγή βάρδιας προσωπικού κ.λπ., έως περίπου 110 €/ημέρα για τα επιβατηγά πλοία. Επιτρέπεται η διάθεση μιας «εύλογης» ποσότητας αποβλήτων, ανάλογα με τον τύπο του πλοίου.

Αποτελέσματα: Το Έμμεσο Σύστημα Τελών παρέχει κίνητρο στα πλοία να παραδίδουν τα απόβλητά τους στους λιμένες αντί να τα πετούν στη θάλασσα. Υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο συλλέγονται συνολικά μέσω αυτού του συστήματος περί τα 15.400 m³ σκουπιδιών στα τρία κυριότερα κυπριακά λιμάνια. Τα σκουπίδια αυτά προέρχονται κατά κύριο λόγο (περίπου 90%) από την παρασκευή τροφίμων και από άλλες δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στα μπαρ και τα εστιατόρια των πλοίων. Συλλέγονται επίσης άλλα 2.100 m³ λυμάτων και λυματολάσπης. Η επεξεργασία των συλλεγόμενων αποβλήτων εξαρτάται από τον τύπο τους. Τα ανακυκλώσιμα υλικά συλλέγονται χωριστά και αποστέλλονται για ανακύκλωση, μικτά απόβλητα προωθούνται περαιτέρω και, όπου είναι δυνατόν, λύματα αποστέλλονται σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων στην Κύπρο.

Σημείο Υποδοχής Αποβλήτων και Διανομή Κάδων Απορριμμάτων για τα Σκάφη του Cascais

Το 2007 και το 2008, κάδοι απορριμμάτων διανεμήθηκαν σε σκάφη που δραστηριοποιούνται στον Δήμο του Cascais, προκειμένου να αποθαρρυνθεί η απόρριψη αποβλήτων στη θάλασσα. Το 2008, το πρώτο Σημείο Υποδοχής Αποβλήτων Σκαφών (Ecopoint) λειτούργησε στο αλιευτικό λιμάνι του Cascais. Αυτό το Ecopoint παραλαμβάνει, ιδίως από τα αλιευτικά σκάφη, επικίνδυνα απόβλητα όπως μπαταρίες, λάδια, φίλτρα λαδιού και μολυσμένες συσκευασίες. Οι ψαράδες είναι υπεύθυνοι για τη συντήρηση του Ecopoint και τη διαχείριση των αποβλήτων. Όταν το Σημείο γεμίζει, οι ψαράδες καλούν τις εταιρείες διαχείρισης αποβλήτων να παραλάβουν τα απορρίμματα και να τα στείλουν για ανακύκλωση. Εκτός από την εγκατάσταση του Ecopoint, έγινε διανομή και ενός φυλλαδίου σχετικά με τα είδη των σκουπιδιών της θάλασσας που προέρχονται από τα αλιευτικά σκάφη.

Αποτελέσματα: Η πρωτοβουλία αυτή υπήρξε επιτυχής και, σύμφωνα με τον Δήμο του Cascais, η εφαρμογή παρόμοιων μέτρων θα πρέπει να προωθηθεί και σε άλλες περιοχές, προκειμένου να υπάρξουν σημαντικά αποτελέσματα.

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2005

Υλοποίηση: Εθνική, Κύπρος

Θεσπίζον Όργανο: Κυπριακή Κυβέρνηση

Χρηματοδότηση: Αρχική χρηματοδότηση από την κυπριακή κυβέρνηση, αλλά πλέον αυτοχρηματοδοτούμενο.

Αυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

www.cpa.gov.cy

http://www.marlisco.eu/Indirect_fee_system_for_the_collection_of_ship_waste_in_Cyprus.en.html

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2007

Υλοποίηση: Τοπική, Πορτογαλία (Cascais)

Θεσπίζον Όργανο: Δήμος Cascais

Χρηματοδότηση: Cascais Municipality

Transferability: Δήμος Cascais

Ποσοστό Επιτυχίας: Επιτυχής

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://www.cm-cascais.pt/empresa-municipal/cascais-ambiente>

http://www.marlisco.eu/Waste_reception_point_and_distribution_of_waste_bins_to_vessels_of_Cascais.en.html

8.

Πρακτικές που αφορούν τα αποτσίγαρα

Οι γόπες τσιγάρων είναι πανταχού παρούσες στις παραλίες. Τα ανεπίσημα στοιχεία και η έρευνα στο πεδίο δείχνουν ότι τα αποτσίγαρα ανήκουν στα πιο κοινά είδη των απορριμμάτων που συναντώνται στις ευρωπαϊκές παραλίες, και ιδιαίτερα σε εκείνες της Μεσογείου. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια καθαρισμού 200 μέτρων παραλίας που διεξήγαγε η ΜΚΟ ΑΚΤΗ στην Κύπρο, σχεδόν το 90% (με βάση τον αριθμό) των συλλεχθέντων απορριμμάτων ήταν αποτσίγαρα (www.akti.org.cy, 2012)!

8. Πρακτικές που αφορούν τα αποτσίγαρα

Οι γόπες τσιγάρων είναι πανταχού παρούσες στις παραλίες. Τα ανεπίσημα στοιχεία και η έρευνα στο πεδίο δείχνουν ότι τα αποτσίγαρα ανήκουν στα πιο κοινά είδη των απορριμμάτων που συναντώνται στις ευρωπαϊκές παραλίες, και ιδιαίτερα σε εκείνες της Μεσογείου. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια καθαρισμού 200 μέτρων παραλίας που διεξήγαγε η ΜΚΟ ΑΚΤΗ στην Κύπρο, σχεδόν το 90% (με βάση τον αριθμό) των συλλεχθέντων απορριμμάτων ήταν αποτσίγαρα (www.akti.org.cy, 2012)!

Είμαι καπνιστής. Τι μπορώ να κάνω;

- Μην πετάτε κάτω τα αποτσίγαρα σας. Χρησιμοποιήστε τα κατάλληλα δοχεία.
- Μην πετάτε τα αποτσίγαρα σας έξω από το παράθυρο του αυτοκινήτου σας. Το πιο πιθανό είναι να καταλήξουν στη θάλασσα!
- Όταν βρίσκεστε σε μια παραλία, μην «φυτεύετε» τα τσιγάρα σας στην άμμο. Δεν θα φυτρώσουν «τσιγαρίες»!
- Αν δεν υπάρχουν τασάκια τριγύρω, ρίξτε τα αποτσίγαρα σας σε ένα άδειο κουτάκι αναψυκτικού. Ακόμη καλύτερο είναι να έχετε πάντα μαζί σας ένα φορητό τασάκι – υπάρχουν πολλά διαθέσιμα στην αγορά σήμερα.

Ως παράκτια επιχείρηση, τι μπορώ να κάνω;

- Τα τασάκια θα πρέπει να αποτελούν μέρος των υπηρεσιών που παρέχετε, αλλά προσπαθήστε να αποφύγετε τασάκια μίας χρήσης (όπως εκείνα από χαρτόνι).
- Βεβαιωθείτε ότι αδειάζετε τα τασάκια σας τακτικά, ώστε να μην υπερχειλίζουν.

Αυτές οι πρωτοβουλίες πρέπει να λαμβάνονται από όλες τις παράκτιες επιχειρήσεις, και ιδίως από τα σνακ μπαρ και από όσους παρέχουν κρεβάτια και ομπρέλες.

Κι αν είμαι μια τοπική αρχή;

- Βεβαιωθείτε ότι υπάρχουν διαθέσιμα σταχτοδοχεία, ιδιαίτερα σε περιοχές δημοφιλείς στους τουρίστες και σε περιπατητές (π.χ. πάρκα, πεζοδρόμους κ.λπ.). Πολλά αποτσίγαρα ρίχνονται κάτω από ανθρώπους που περπατούν.
- Βεβαιωθείτε ότι αδειάζετε τα σταχτοδοχεία τακτικά, ώστε να μην υπερχειλίζουν.
- Εάν αυτές οι επιλογές δεν αποδίδουν, θα μπορούσατε να λάβετε αυστηρότερα μέτρα, όπως κυρώσεις, προς αποτροπή της παράνομης απόρριψης.

Ως οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, τι μπορώ να κάνω;

- Συμβάλετε στην ευαισθητοποίηση σχετικά με το πρόβλημα της ρύπανσης από αποτσίγαρα, τόσο σε παράκτιες όσο και σε χερσαίες περιοχές (βλ. παράδειγμα κατωτέρω).

Ευαισθητοποίηση Σχετικά με τη Ρύπανση από Αποτσίγαρα

Το Τμήμα La Rochelle του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Surfrider (Surfrider Foundation Europe) επικεντρώθηκε το 2013 στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ρύπανση από αποτσίγαρα. Στόχος ήταν το ευρύ κοινό, και ειδικότερα οι φοιτητές της Πανεπιστημιούπολης της La Rochelle, στο πλαίσιο μιας συνεργασίας με ομάδα φοιτητών του IUT La Rochelle. Εξηγήθηκαν οι συνέπειες της απόρριψης αποτσίγαρων στο έδαφος και δόθηκε ένα απλό μήνυμα: κάθε πράξη του κάθε μεμονωμένου ατόμου μετράει! Διανεμήθηκε επίσης το Eco-box, ένα μικρό φορητό τασάκι, ώστε να δίνεται μια λύση στους καπνιστές.

Αποτελέσματα: Η πρωτοβουλία ήταν επιτυχής. Οι άνθρωποι απέκτησαν μεγαλύτερη επίγνωση της ρύπανσης που προκαλείται και συνεπώς έγινε πιο πιθανό να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους.

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2012

Υλοποίηση: Τοπική, Γαλλία (La Rochelle)

Θεσπίζον Όργανο: Surfrider Foundation Europe, Τμήμα La Rochelle

Χρηματοδότηση: Η εκτυπωτική εταιρεία L'Imprimerie Rochelaise δώρισε 3.000 € στο τοπικό Τμήμα του Surfrider Foundation Europe για την αγορά των 4000 σταχτοδοχείων Eco-box.

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Επιτυχής

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://www.facebook.com/sfalr>

<http://www.marlisco.eu/awareness-about-cigarette-butt-pollution-france.en.html>

9 Καθαρισμοί ακτών

- Η πιο διαδεδομένη κοινή δράση ενάντια στα σκουπίδια της θάλασσας είναι ίσως οι καθαρισμοί ακτών. Διοργανώνονται από διάφορες ομάδες πολιτών και μπορούν να γίνουν περιστασιακά ή να λάβουν τη μορφή ενός τακτικού γεγονότος που μπορεί να συμπεριλαμβάνει τη συλλογή δεδομένων για τα θαλάσσια απορρίμματα. Αν και η μακροπρόθεσμη επίδρασή τους στη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων είναι ίσως περιορισμένη, η δυνατότητά τους για ευαισθητοποίηση είναι μεγάλη και δεν πρέπει να υποτιμάται.

9. Καθαρισμοί ακτών

Η πιο διαδεδομένη κοινή δράση ενάντια στα σκουπίδια της θάλασσας είναι ίσως οι καθαρισμοί ακτών. Διοργανώνονται από διάφορες ομάδες πολιτών και μπορούν να γίνουν περιστασιακά ή να λάβουν τη μορφή ενός τακτικού γεγονότος που μπορεί να συμπεριλαμβάνει τη συλλογή δεδομένων για τα θαλάσσια απορρίμματα. Αν και η μακροπρόθεσμη επίδρασή τους στη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων είναι ίσως περιορισμένη, η δυνατότητά τους για ευαισθητοποίηση είναι μεγάλη και δεν πρέπει να υποτιμάται.

Είμαι μια παραθαλάσσια τοπική αρχή. Τι μπορώ να κάνω;

Εάν έχετε μεγάλη ροή τουριστών, έχετε πολλά να κερδίσετε από τη διατήρηση των ακτών και των παραλιών σας καθαρών, καθώς αποφέρουν σημαντικά έσοδα στην περιοχή σας.

- Διοργανώστε καθαρισμούς ακτών σε τακτική βάση, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της κολυμβητικής περιόδου.
- Μειώστε κατά το δυνατόν τους καθαρισμούς ακτών με μηχανικά μέσα, αφού τα βαριά μηχανήματα μπορούν να βλάψουν τους παράκτιους οικοτόπους.
- Κάντε τη διαχείριση των προσπαθειών καθαρισμού σας πιο αποτελεσματική. Για παράδειγμα, τον χειμώνα οι καθαρισμοί μπορούν να γίνονται λιγότερο συχνά, ενώ ένας καθαρισμός πριν από την άνοδο της παλίρροιας είναι πιο αποτελεσματικός, αφού αποτρέπει την κατάληξη πολλών αποβλήτων στη θάλασσα.
- Εμπλέξτε τοπικές ομάδες της κοινωνίας των πολιτών. Μπορούν να αποτελέσουν μεγάλο πλεονέκτημα και να σας βοηθήσουν να καθαρίσετε τις περιοχές που είναι λιγότερο πολυσύχναστες ή πιο δύσκολο να προσεγγιστούν (παράδειγμα: Επιχείρηση Καθαρές Ακτές).
- Εμπλέξτε τους επισκέπτες/ τουρίστες. Καλέστε τους να συμμετέχουν στις εκστρατείες. Δημιουργεί σύνδεση με τον τόπο και ευαισθητοποίηση εκτός συνόρων.

Κι αν είμαι μια οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών;

Πολλές ΜΚΟ και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αναλαμβάνουν καθαρισμούς ακτών, είτε τακτικά είτε περιστασιακά. Παρά το γεγονός ότι ο κύριος στόχος των εκστρατειών αυτών είναι να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση, συμβάλλουν βεβαίως και στην απομάκρυνση σκουπιδιών από το θαλάσσιο περιβάλλον.

- Οργανώστε εκστρατείες καθαρισμού που επικεντρώνονται σε παραλίες της περιοχής σας, οι οποίες δεν καθαρίζονται από τις τοπικές αρχές.
- Μάθετε αν υπάρχουν και άλλες οργανώσεις, ομάδες, ή ακόμα και εταιρείες στην περιοχή σας, που θα μπορούσαν να βοηθήσουν είτε επιχορηγώντας την εκστρατεία σας είτε συμβάλλοντας με εθελοντές.
- Ελέγξτε αν υπάρχουν και άλλες οργανώσεις που οργανώνουν παρόμοιες δραστηριότητες και προσπαθήστε να ενώσετε τις προσπάθειές σας.
- Εμπλέξτε τις τοπικές αρχές. Η δράση που έχετε αναλάβει τις αφορά άμεσα και είναι προς όφελός τους, συνεπώς θα μπορούσαν να βοηθήσουν παρέχοντας κάποια υλικοτεχνική υποστήριξη (ίσως όσον αφορά τη διάθεση των αποβλήτων).
- Ενημερωθείτε για τις υπάρχουσες εκστρατείες και πρωτοβουλίες. Ίσως μπορείτε να βρείτε κάποια στην οποία μπορείτε να ενταχθείτε – για παράδειγμα: Εκστρατεία Παρακολούθησης Ακτών (Coastwatch Campaign)!

Ως εκπρόσωπος μιας επιχείρησης ή βιομηχανίας που βρίσκεται κοντά στην ακτή, πώς μπορώ να συμμετάσχω σε καθαρισμούς ακτών;

- Βεβαιωθείτε ότι η περιοχή γύρω από την επιχείρησή σας καθαρίζεται τακτικά.
- Δηλώστε συμμετοχή ή υποστηρίξτε καθαρισμούς ακτών που διοργανώνονται από άλλους (είτε άμεσα, με τη συμμετοχή του προσωπικού σας, είτε έμμεσα, με την παροχή χρηματοδοτικής ή άλλης υποστήριξης), ίσως ως μέρος της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης σας.

Επιχείρηση Καθαρές Ακτές (Operation Clean Coasts)

Οι κύριες παραλίες κατά μήκος της ακτογραμμής της Μασσαλίας και των γύρω δήμων καθαρίζονται από τις δημόσιες υπηρεσίες. Μέρος της ακτής είναι ωστόσο βραχώδεις, αλλά πολυσύχναστο, και διακόπτεται από μικρές αμμώδεις παραλίες που δεν καθαρίζονται από τις δημόσιες υπηρεσίες. Πολλές οργανώσεις έχουν διοργανώσει τα τελευταία σαράντα χρόνια εκστρατείες καθαρισμού για μικρά τμήματα αυτής της ακτής, αλλά οι πρωτοβουλίες αυτές ήταν μεμονωμένες και ασυντονιστές. Ο οργανισμός Marseille Horizon προσφέρθηκε για τον συντονισμό των δράσεων όλων των άλλων φορέων, ώστε να πραγματοποιηθεί την ίδια ημέρα μια μεγαλύτερη εκστρατεία καθαρισμού και να ευαισθητοποιηθούν οι φορείς λήψης αποφάσεων σχετικά με την έκταση του προβλήματος. Η παρέμβαση του MerTerre, με εμπειρία στον χαρακτηρισμό των θαλάσσιων απορριμμάτων, συνέβαλε επίσης στην καλύτερη κατανόηση της έκτασης της ρύπανσης και στην παροχή δεδομένων προς τους δημόσιους φορείς λήψης αποφάσεων.

Ο καθαρισμός γίνεται στις παράκτιες κοινότητες Ensues-la-Redonne, Le Rove, Marseille, Cassis και La Ciotat, στη χερσαία και υποβρύχια πλευρά μιας ακτογραμμής που εκτείνεται σε περίπου 40 χιλιόμετρα. Μεγάλες ποσότητες σκουπιδιών παρατηρούνται στις περιοχές μεταξύ αστικών και μη κατοικημένων ζωνών που είναι εύκολα προσβάσιμες με αυτοκίνητο. Οι χρήστες διατηρούν εμφανώς μια συμπεριφορά που έχει υιοθετηθεί στις πόλεις, πετώντας τα σκουπίδια τους στο έδαφος θεωρώντας ότι θα συλλεγούν από τις δημόσιες υπηρεσίες. Πολλά μικρά κομμάτια πλαστικών σκουπιδιών, καπάκια και μπατονέτες συλλέγονται σε περιοχές εκτεθειμένες στον άνεμο που συνήθως πνέει από τη βορειοδυτική κατεύθυνση. Στον βυθό της θάλασσας, ειδικά στα λιμάνια, συλλέγονται πολλά ελαστικά, νανάγια, μπαταρίες, κινητήρες, παλιοσίδερα, πλαστικά δοχεία, γυαλί και αλουμίνιο.

Αποτελέσματα: Από την έναρξή της, η Επιχείρηση αναπτύσσεται συνεχώς σε μέγεθος. Το 2005, 150 άνθρωποι συγκέντρωσαν 50m³ απορριμμάτων, ενώ το 2012, 1.000 άτομα από 50 οργανώσεις συνέλεξαν 90m³ υποθαλάσσιων και χερσαίων αποβλήτων. Τα δεδομένα σχετικά με τους τύπους και τις ποσότητες των συλλεγόμενων αποβλήτων αποκαλύπτουν τη συμπεριφορά των χρηστών και παρέχουν μεγαλύτερη ακρίβεια στις πληροφορίες που παρέχονται στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους φορείς χάραξης πολιτικής.

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής: Αυτή η Επιχείρηση χαρακτηρίζεται από μεγάλη δυνατότητα μεταφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει μια οργάνωση που διευθύνει το έργο και ότι υπάρχουν σκουπίδια στην ξηρά και τον παράκτιο πυθμένα. Η κύρια πρόκληση είναι ο συντονισμός τοπικών φορέων, συλλόγων, αθλητικών σωματείων, επιχειρήσεων, τοπικών αρχών και φορέων διαχείρισης των φυσικών περιοχών, με στόχο μια κοινή ημέρα οικολογικού καθαρισμού με συμμετοχή των πολιτών. Λόγω της μακροβιότητας του έργου και της συνεχούς επέκτασής του, θεωρείται ότι είναι πολύ επιτυχές.

Παράγοντες Επιτυχίας:

- Ένα μεγάλο και πλούσιο δίκτυο συνεργατών που εργάζονται από κοινού (50 σύλλογοι, δήμοι, αθλητικά σωματεία και επιτροπές τοπικού ενδιαφέροντος).
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης για το πρόβλημα, που οδηγεί σε δραστηριοποίηση των δημοσίων αρχών για την αντιμετώπισή του.

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: Ιούνιος 2003

Υλοποίηση: Τοπική, Γαλλία (Ensues-la-Redonne, Sausset-les-Pins, Marseille, Cassis, La Ciotat/Bouches-du-Rhône, Provence Alpes/Côtes d'Azur)

Θεσπίζον Όργανο: Marseille Horizon

Χρηματοδότηση: Δήμος Μασσαλίας, Parc National des Calanques, ιδιωτικοί φορείς και Μητροπολιτική Διοίκηση Μασσαλίας.

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

www.mer-terre.org

www.marseille-horizon.org

<http://www.calanques-parcnational.fr/fr>

<http://www.marlisco.eu/operation-clean-coasts-france.en.html>

10. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Τα παιδιά και οι νεαροί ενήλικες αποτελούν μια βασική ομάδα για εμπλοκή σε δραστηριότητες που αποβλέπουν στην ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με το θέμα των θαλάσσιων απορριμμάτων – όχι μόνο επειδή είναι η επόμενη γενιά που θα λαμβάνει αποφάσεις, αλλά και επειδή έχουν την ικανότητα να ενημερώνουν και να επηρεάζουν άλλα άτομα στο άμεσο περιβάλλον τους. Οι εκπαιδευτικές δομές, τυπικές και μη-τυπικές, όπως και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των παιδιών και των νεαρών ενηλίκων.

10. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Τα παιδιά και οι νεαροί ενήλικες αποτελούν μια βασική ομάδα για εμπλοκή σε δραστηριότητες που αποβλέπουν στην ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με το θέμα των θαλάσσιων απορριμμάτων – όχι μόνο επειδή είναι η επόμενη γενιά που θα λαμβάνει αποφάσεις, αλλά και επειδή έχουν την ικανότητα να ενημερώνουν και να επηρεάζουν άλλα άτομα στο άμεσο περιβάλλον τους. Οι εκπαιδευτικές δομές, τυπικές και μη-τυπικές, όπως και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των παιδιών και των νεαρών ενηλίκων.

Είμαι εκπαιδευτικός. Τι μπορώ να κάνω;

Υπάρχει πολύ εκπαιδευτικό υλικό που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί για να διδάξουν στους μαθητές την προέλευση των θαλάσσιων απορριμμάτων, τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον και την κοινωνία και τις λύσεις για απόμυλωση του προβλήματος.

- *Επιλέξτε και ενσωματώστε στην εκπαιδευτική διαδικασία το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό (παράδειγμα: το Εκπαιδευτικό Πακέτο MARLISCO).*
- *Συμπεριλάβετε δραστηριότητες πεδίου στη διδασκαλία σας. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει επιθεώρηση των αποβλήτων στο σχολείο σας για την καταγραφή των ποσοτήτων και της προέλευσής τους, καθώς και τον καθορισμό ενός σχεδίου δράσης ή στόχων για τη μείωση των αποβλήτων στην τάξη.*
- *Δώστε έμφαση στην ανάγκη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος των σκουπιδιών της θάλασσας.*

Ως κεντρική κυβέρνηση, τι μπορώ να κάνω;

- *Βεβαιωθείτε ότι οι διαδραστικές και πρωτοποριακές μέθοδοι διδασκαλίας όχι μόνο επιτρέπονται, αλλά και ενθαρρύνονται ενεργά.*
- *Περιλάβετε θέματα όπως τα σκουπίδια της θάλασσας στα αναλυτικά προγράμματα.*

Προκειμένου οι εκπαιδευτικοί να έχουν τον χρόνο και τη δυνατότητα να διδάσκουν για θέματα όπως τα θαλάσσια απορρίμματα, το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να είναι σε θέση να στεγάσει μια ευέλικτη μέθοδο διδασκαλίας.

- *Θεσπίστε εθνικούς καλλιτεχνικούς (ή άλλους) διαγωνισμούς για τους μαθητές και τους νέους σχετικά με το θέμα των θαλάσσιων απορριμμάτων.*

Κι αν είμαι οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών;

- *Εντάξτε παιδιά και νέους στις δραστηριότητές σας.*
- *Συνεργαστείτε με σχολεία και συλλόγους νέων στην περιοχή σας για να προσελκύσετε εθελοντές στις εκστρατείες καθαρισμού.*
- *Κάντε παρουσιάσεις σχετικά με το θέμα των θαλάσσιων απορριμμάτων στα τοπικά σχολεία ή συλλόγους νέων.*
- *Να θυμάστε ότι τα παιδιά μαθαίνουν από την εμπειρία και ότι πρέπει να νιώθουν πως ανταμείβονται για τις προσπάθειές τους: θεσπίστε βραβεία και διοργανώστε διαγωνισμούς ευγενούς άμιλλας (π.χ. Διαγωνισμός Βίντεο MARLISCO).*

Η Εκστρατεία «Η δική μου Μαύρη Θάλασσα» στο Μπουργκάς

Κατά τη «Διεθνή Ημέρα Μαύρης Θάλασσας», παιδιά από τα συμμετέχοντα σχολεία του Μπουργκάς λαμβάνουν μέρος σε διάφορες εκδηλώσεις που περιλαμβάνουν καθαρισμούς ακτών, αποστολή μηνυμάτων στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και σε άλλους αξιωματούχους σχετικά με την ανάγκη διατήρησης της Μαύρης Θάλασσας καθαρής, συζητήσεις στο Κοινοβούλιο των Παιδιών σχετικά με οικολογικά προβλήματα της Μαύρης Θάλασσας, καθώς και επισκέψεις στην Περιφερειακή Επιθεώρηση της Λεκάνης της Μαύρης Θάλασσας. Επιπλέον, τα παιδιά που είναι μέλη της Δημοσιογραφικής Λέσχης ετοιμάζουν μια ραδιοφωνική εκπομπή αφιερωμένη στη «Διεθνή Ημέρα Μαύρης Θάλασσας», ενώ τα παιδιά μπορούν επίσης να συμμετάσχουν σε έναν εθνικό διαγωνισμό σχεδίου και φωτογραφίας με θέμα τη Μαύρη Θάλασσα.

Αποτελέσματα: Η εκστρατεία είναι πολύ επιτυχής, καθώς όχι μόνο διδάσκει τα παιδιά με άμεσο τρόπο για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Μαύρη Θάλασσα, αλλά και τα φέρνει σε επαφή με πολλούς από τους κύριους υπεύθυνους για την εφαρμογή των λύσεων.

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2007

Υλοποίηση: Τοπική, Βουλγαρία (Μπουργκάς)

Θεσπίζον Όργανο: το Ίδρυμα Πράσινο Μπουργκάς (Green Burgas Foundation)

Χρηματοδότηση: Δήμος Μπουργκάς

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

http://www.events.bg/bg/articles/view/My-Black-Sea-Campaign_1889/

http://www.marlisco.eu/Campaign_in_Burgas_en.html

11 • Ολοκληρωμένες προσεγγίσεις στο πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων

Υπάρχουν τρεις κύριες κατηγορίες δράσεων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση του προβλήματος των σκουπιδιών της θάλασσας: μετριασμός, πρόληψη και ευαισθητοποίηση. Οι περισσότερες από τις πρακτικές που έχουν καταγραφεί από το MARLISCO, αλλά και που εφαρμόζονται ευρύτερα, εμπίπτουν σε μία, ή στην καλύτερη περίπτωση σε δύο από αυτές τις κατηγορίες. Λίγες μόνο πρακτικές καλύπτουν και τα τρία πεδία, αλλά αυτές οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις μπορεί να έχουν πολύ σημαντικό αντίκτυπο, καθώς αντιμετωπίζουν το πρόβλημα από όλες τις πλευρές του.

11. Ολοκληρωμένες προσεγγίσεις στο πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων

Ολοκληρωμένες προσεγγίσεις, που συμπεριλαμβάνουν δράσεις μετρίωσης, πρόληψης και ευαισθητοποίησης, μπορεί να έχουν πολύ σημαντικό αντίκτυπο στην αντιμετώπιση του προβλήματος των σκουπιδιών της θάλασσας καθώς το αντιμετωπίζουν από όλες τις πλευρές του.

Είμαι μια δημόσια αρχή. Πώς μπορώ να εφαρμόσω τέτοιες ολοκληρωμένες πρακτικές;

Είτε εργάζεστε σε εθνικό είτε σε τοπικό επίπεδο, υπάρχουν δράσεις που μπορείτε να αναλάβετε για να διασφαλίσετε ότι το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων αντιμετωπίζεται με ολοκληρωμένο τρόπο:

- Κατανοήστε το πρόβλημα, δηλαδή μάθετε ποιες είναι οι κύριες πηγές και τα είδη των θαλάσσιων απορριμμάτων στην περιοχή σας και ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα που προκαλούν.
- Ετοιμάστε ένα σχέδιο με τις απαραίτητες ενέργειες για την αντιμετώπιση του προβλήματος βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, δηλαδή εντάξτε σε αυτό δράσεις που αποσκοπούν στον μετριασμό του προβλήματος, καθώς και ενέργειες που αποσκοπούν στην πρόληψη.
- Συμβουλευτείτε τοπικούς εμπειρογνώμονες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στο στάδιο του σχεδιασμού. Κάθε περιοχή είναι διαφορετική. Ως εκ τούτου, η τοπική εξειδίκευση και η συμμετοχή των τοπικών κοινωνικών εταίρων αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά ενός επιτυχημένου σχεδίου.
- Αναγνωρίστε το γεγονός ότι ίσως χρειαστεί να δώσετε προτεραιότητα σε κάποιες από τις δράσεις που σχεδιάζετε, ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους σας.
- Παρακολουθήστε την πρόοδό σας (αυτό περιλαμβάνει και παρακολούθηση των ποσοτήτων των θαλάσσιων απορριμμάτων).
- Ενημερώστε και επιμορφώστε το κοινό σας και εμπλέξτε τους βασικούς κοινωνικούς εταίρους στα σχέδιά σας, ενημερώνοντας τους για την πρόοδό σας.
- Υποστηρίξτε τους τοπικούς φορείς που επιδιώκουν την εφαρμογή ολοκληρωμένων πρακτικών, ή και που θέλουν να σας βοηθήσουν να τις εφαρμόσετε.

Κι αν είμαι ένας Διακρατικός Φορέας;

Τα χαρακτηριστικά του προβλήματος σχετίζονται ειδικά με την κάθε περιοχή, καθώς η προέλευση, ο χαρακτήρας και οι ιδιότητες των αποβλήτων επηρεάζουν τον τύπο και την κατανομή των σκουπιδιών της θάλασσας. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αναληφθούν συντονισμένες περιφερειακές δράσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος σε μια συγκεκριμένη θάλασσα ή περιοχή (π.χ. Εκστρατεία Κρατήστε τη Μεσόγειο Απαλλαγμένη από Σκουπίδια).

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2008

Υλοποίηση: Περιφερειακή, Μεσόγειος

Θεσπίζον Όργανο: MIO-ECSDE, HELMEPA και Clean-up Greece, με την οικονομική υποστήριξη της UNEP / MAP MEDPOL

Χρηματοδότηση: MIO-ECSDE, HELMEPA and Clean-up Greece, UNEP/MAP MEDPOL

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

http://www.marlisco.eu/keep-the-mediterranean-litter-free-campaign_en.html

Κρατήστε τη Μεσόγειο Απαλλαγμένη από Σκουπίδια

Αυτή η εκστρατεία περιελάμβανε την πραγματοποίηση διαφόρων δραστηριοτήτων, όπως καθαρισμούς ακτών, εκθέσεις και εργαστήρια, φωτογραφικούς διαγωνισμούς κ.λπ. σε διάφορες χώρες της Μεσογείου, με τη συμμετοχή εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων, ναυτικών και προσωπικού εταιρειών διαχείρισης πλοίων, τοπικών και εθνικών αρχών, λιμενικών αρχών, ΜΚΟ και ευρύτερα της κοινωνίας των πολιτών. Στα κύρια εργαλεία της εκστρατείας περιλαμβάνονταν: (α) μια αφίσα/φυλλάδιο που δημιουργήθηκε σε 10 γλώσσες (αλβανική, αραβική, αγγλική, γαλλική, ελληνική, ιταλική, μαλτέζικη, πορτογαλική, ισπανική και τουρκική) και παρουσιάζει τις διάφορες πηγές και τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων, υπογραμμίζοντας τον ρόλο και τις ευθύνες όλων των εμπλεκόμενων φορέων· (β) μια έκδοση με τίτλο «Ενημέρωση Κοινού για τη Διαχείριση Απορριμμάτων σε Θάλασσες και Ακτές της Μεσογείου», η οποία παρουσιάζει συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές ανά τομέα (γεωργία, βιομηχανία, τουρισμός, ναυτιλία) καθώς και για τις περιφερειακές, εθνικές και τοπικές αρχές και την κοινωνία των πολιτών. Αυτά τα εργαλεία έχουν διαδοθεί ευρέως και εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται από τις προαναφερθείσες οργανώσεις.

Αποτελέσματα: Η εκστρατεία είχε αντίκτυπο στα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Βαρκελώνης, η οποία τελικά συνέβαλε στην ανάπτυξη ενός Εγγράφου Πολιτικής και του σχετικού Στρατηγικού Πλαισίου για τη διαχείριση θαλάσσιων απορριμμάτων που υιοθετήθηκε το 2012.

Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης για τον Καθαρισμό της Ακτής της Μάγχης

Το Γενικό Συμβούλιο της Μάγχης (GC50) ανέπτυξε έναν Οδηγό για να βοηθήσει τις τοπικές αρχές, τις κοινωνικές επιχειρήσεις και άλλους φορείς που επιθυμούν να οργανώσουν καθαρισμούς των 300 χιλιομέτρων παραλίας και των 50 χιλιομέτρων βραχώδους ακτής που απαρτίζουν τις γαλλικές ακτές της Μάγχης. Το έργο ξεκίνησε μετά από αρκετές μελέτες που διεξήχθησαν μεταξύ των ετών 1999 και 2001 και που έδειξαν ότι η παραλία υποφέρει από έντονη ρύπανση. Τον Μάιο του 2001, το Γενικό Συμβούλιο της Μάγχης αποφάσισε να δημιουργήσει ένα «Πρόγραμμα για την αειφόρο ανάπτυξη», του οποίου βασικό στοιχείο ήταν «η καθαριότητα και ο σεβασμός της παραλίας και ιδιαίτερα της θαλάσσιας χλωρίδας». Πιλοτικά η δράση δοκιμάστηκε στην Côte des Isles (Denneville-Carteret) από τον Ιούνιο του 2002 έως τον Δεκέμβριο του 2003. Το 2004, το GC50, με τη συμβολή των τοπικών φορέων, προετοίμασε ένα σχέδιο δράσης για τον καθαρισμό των ακτών της Μάγχης με σεβασμό στη τοπική χλωρίδα και πανίδα. Για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης, το GC50 παρέχει τεχνική και οικονομική στήριξη στις συμμετέχουσες παράκτιες κοινότητες. Οι κοινότητες αυτές λαμβάνουν χρηματοδότηση για τρία χρόνια και στο τέλος της εν λόγω περιόδου έχουν τη δυνατότητα να καταθέσουν εκ νέου αίτηση για έναν νέο γύρο χρηματοδότησης. Μαζί με το σχέδιο δράσης και τις εκστρατείες καθαρισμού διεξάγονται επίσης εκστρατείες ευαισθητοποίησης.

Αποτελέσματα: Καθώς σε αυτό το σχέδιο περισυλλογής απορριμμάτων από τις παραλίες μετέχουν οι περισσότερες κοινότητες του Γενικού Συμβουλίου της Μάγχης, η ποσότητα των αποβλήτων που βρίσκονται στις ακτές έχει μειωθεί. Μέσα από διάφορες δραστηριότητες, η ευαισθητοποίηση έχει αυξηθεί σε βασικούς τομείς εμπλεκόμενων, όπως είναι οι τουρίστες και το ευρύτερο κοινό (που δείχνουν πλέον αυξημένο σεβασμό για την παραλία), καθώς και σε επαγγελματίες, όπως οι αλιείς και οι καλλιεργητές οστρακοειδών, που λαμβάνουν μέρος στην περισυλλογή των αποβλήτων.

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής:

Το σχέδιο είναι πολύ βιώσιμο, στον βαθμό που πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Αυτές περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των επαγγελματιών της θάλασσας, των περιβαλλοντικών οργανώσεων και άλλων ομάδων πολιτών, καθώς και τη διασφάλιση της υλοποίησης μιας ισχυρής στρατηγικής διάχυσης (η οποία εν προκειμένω περιελάμβανε πινακίδες πληροφόρησης, ένα συνέδριο, μια ταινία και επιστημονικές μελέτες πάνω στην παραλία). Το έργο παρουσιάζει επίσης μεγάλη δυνατότητα μεταφοράς.

Παράγοντες Επιτυχίας:

- Υπήρξε μια σαφής κατανόηση του προβλήματος, που προέκυψε από πολυάριθμες διερευνήσεις της κατάστασης και μια πιλοτική μελέτη.
- Ο συντονισμός του έργου είναι ένας από τους κύριους παράγοντες επιτυχίας του.

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2002

Υλοποίηση: Τοπική, Γαλλία (Γενικό Συμβούλιο της Μάγχης)

Θεσπίζον Όργανο: Γενικό Συμβούλιο της Μάγχης (GC50)

Χρηματοδότηση: 79.600 ευρώ, με συγχρηματοδότηση του GC50 (21.000 ευρώ), Ενοριών ή Δήμων (16.000 ευρώ), της περιβαλλοντικής υπηρεσίας ADEME (21.300 ευρώ) και του οργανισμού για το νερό στη Νορμανδία AESN (21.300 ευρώ).

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://planete.manche.fr/collecte-raisonne-macro-dechet.asp#.UNCFU4aQnj4>

<http://www.marlisco.eu/integrated-action-plan-for-the-cleaning-of-the-channel-coast-france.en.html>

12.

Ευαισθητοποίηση

Τα σκουπίδια της θάλασσας αποτελούν, στην ουσία, ένα κοινωνικό πρόβλημα. Προκειμένου λοιπόν να το αντιμετωπίσει, η κοινωνία πρέπει να συνειδητοποιήσει το γεγονός ότι υπάρχει πρόβλημα στο οποίο όλοι συμβάλλουμε και να κατανοήσει ότι όλοι μπορούμε να γίνουμε μέρος της λύσης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο μείωσης των θαλάσσιων απορριμμάτων.

12. Ευαισθητοποίηση

Τα σκουπίδια της θάλασσας αποτελούν, στην ουσία, ένα κοινωνικό πρόβλημα. Προκειμένου λοιπόν να το αντιμετωπίσει, η κοινωνία πρέπει να συνειδητοποιήσει το γεγονός ότι υπάρχει πρόβλημα στο οποίο όλοι συμβάλλουμε και να κατανοήσει ότι όλοι μπορούμε να γίνουμε μέρος της λύσης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο μείωσης των θαλάσσιων απορριμμάτων.

Το είδος και το ύφος των εκστρατειών ευαισθητοποίησης ποικίλλει ανάλογα με: (1) το είδος των απορριμμάτων και την προέλευσή τους, (2) το κοινό-στόχο και (3) την κλίμακα εφαρμογής της εκστρατείας.

Ως δημόσια αρχή με εθνικές αρμοδιότητες, τι είδους εκστρατείες ευαισθητοποίησης μπορώ να οργανώσω;

- Οι πόροι και τα μέσα που διαθέτετε σας επιτρέπουν να οργανώσετε εκστρατείες ευαισθητοποίησης που σχετίζονται με ένα είδος απορριμμάτων που αποτελεί πρόβλημα σε εθνικό επίπεδο ή που σχετίζεται με το ευρύτερο κοινό. Βρέστε ποιο είναι αυτό το σκουπίδι και οργανώστε ευφάνταστες εκστρατείες.

Κι αν είμαι μια τοπική αρχή ή οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών;

- Οργανώστε «μικρότερες» εκστρατείες ευαισθητοποίησης, βασικός στόχος των οποίων θα είναι να ενημερωθούν οι επισκέπτες σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή σχετικά με ένα συγκεκριμένο είδος σκουπιδιών. Δείτε την εκστρατεία *Bag it and Bin it, Don't Flush it! Campaign* και τις *Εκστρατείες για Καθαρές Παραλίες*.
- Ενώστε τις δυνάμεις σας με άλλους τοπικούς φορείς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για μεγέθυνση της εκστρατείας σας.

Στην πραγματικότητα, ο καθένας θα μπορούσε να εφαρμόσει πρακτικές ευαισθητοποίησης για την ενημέρωση και την εκπαίδευση σχετικά με μεγάλο αριθμό πηγών και τύπων απορριμμάτων. Τα παραδείγματα που αναφέρονται εδώ πρέπει να ιδωθούν ως «τροφή για σκέψη», καθώς υπάρχουν πολλά καινοτόμα εργαλεία και τρόποι αύξησης της ευαισθητοποίησης. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι η δραστηριότητα και το εργαλείο που θα εφαρμοστούν πρέπει να είναι κατάλληλα για το κοινό-στόχο. Το έργο MARLISCO έχει αναπτύξει μια σειρά από εργαλεία αύξησης της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα στις διάφορες ομάδες-στόχους.

Τα Εργαλεία Ευαισθητοποίησης του MARLISCO

Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Βίντεο για Νέους

Το 2013 το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα MARLISCO διοργάνωσε Ευρωπαϊκό διαγωνισμό βίντεο για νέους και κάλεσε τους νέους της Ευρώπης να μας πουν τι σκέφτονται για το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων φτιάχνοντας ένα σύντομο βίντεο διάρκειας 2 λεπτών. Υποβλήθηκαν συνολικά 379 βίντεο για τα οποία δούλεψαν 2.123 νεαροί ηλικίας 9-18 ετών από 14 ευρωπαϊκές χώρες. Ο διαγωνισμός ήταν πολύ επιτυχής όσον αφορά την εκπαίδευση των νέων Ευρωπαίων σχετικά με το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων και την ενθάρρυνσή τους να αναλάβουν δράση. Η διαδικασία περιελάμβανε ψηφοφορία του κοινού και όλα τα βίντεο παρουσιάστηκαν σε διάφορες εκδηλώσεις στις χώρες που συμμετείχαν. Τα 14 βίντεο που διακρίθηκαν (ένα από κάθε χώρα) προβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ημέρα Ναυτιλίας 2014, στη Βρέμη της Γερμανίας, στην παρουσία όλων των παιδιών και των 14 ομάδων. Ο Διαγωνισμός Βίντεο MARLISCO συνέβαλε έτσι στην ευαισθητοποίηση μιας μεγάλης ομάδας ενδιαφερομένων, και όχι μόνο των νέων.

Μάθε, νιώσε, δράσε! για να σταματήσουμε τα θαλάσσια απορρίμματα. Δραστηριότητες και σχέδια μαθήματος για τη μέση εκπαίδευση. Το εκπαιδευτικό πακέτο του MARLISCO.

Στο πλαίσιο του έργου MARLISCO έχει ετοιμαστεί εκπαιδευτικό υλικό για τα σκουπίδια της θάλασσας, το οποίο συνδυάζει ενημερωμένη πληροφόρηση, πρακτικές συμβουλές για τους νέους καταναλωτές και δραστηριότητες άμεσης επαφής και προβληματισμού σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα. Το υλικό έχει σχεδιαστεί με τρόπο που το καθιστά ευέλικτο και προσαρμόσιμο τόσο στο επίσημο περιβάλλον εκπαίδευσης (σχολεία) όσο και σε μορφές άτυπης εκπαίδευσης (π.χ. ΜΚΟ, μουσεία, ομάδες νέων και οργανώσεις). Το εκπαιδευτικό πακέτο, μεταφρασμένο στις διάφορες γλώσσες που εκπροσωπούνται στην κοινοπραξία του έργου, είναι διαθέσιμο για κατέβασμα από τον ιστοχώρο του MARLISCO.

Sea Dream Team: ένα σοβαρό διαδραστικό παιχνίδι

Στο πλαίσιο του έργου MARLISCO αναπτύχθηκε ένα σοβαρό παιχνίδι που δίνει την ευκαιρία ανακάλυψης 8 διαδραστικών χαρακτήρων κόμικς. Κάθε χαρακτήρας έχει τη δυνατότητα να συμπεριφέρεται με υπεύθυνο ή ανεύθυνο τρόπο σχετικά με το παράκτιο περιβάλλον και τα θαλάσσια απορρίμματα. Ο παίκτης πρέπει να τους βοηθήσει να κάνουν τις σωστές επιλογές. Όσο πιο σωστές επιλογές κάνουν οι χαρακτήρες, τόσο περισσότερους πόντους κερδίζει ο παίκτης.

Αυτό το σοβαρό παιχνίδι, που απευθύνεται σε νέους μεταξύ 10-12 ετών, παρουσιάζεται στον ιστοχώρο www.marlisco.eu.

Troubled Waters: το διαδικτυακό ντοκιμαντέρ του MARLISCO

Το έργο MARLISCO ανέπτυξε ένα web-documentary που εξερευνά διάφορες πτυχές του θέματος των σκουπιδιών της θάλασσας και αποτελείται από μια σειρά σύντομων ντοκιμαντέρ διάρκειας 3-4 λεπτών, τα οποία αφορούν μια επιμέρους πλευρά ή ομάδα που σχετίζεται με τα θαλάσσια απορρίμματα. Τα σύντομα αυτά ντοκιμαντέρ παρουσιάζονται σε μορφή mindmap, επιτρέποντας στους θεατές να δουν όσα θέλουν και με όποια σειρά επιθυμούν. Το διαδικτυακό αυτό ντοκιμαντέρ έχει ενσωματωθεί στον ιστοχώρο του MARLISCO.

Βασικά Στοιχεία**Έναρξη:** 1995**Υλοποίηση:** Εθνική, Ηνωμένο Βασίλειο**Θεσπίζον Όργανο:** Η εκστρατεία ξεκίνησε ύστερα από συζητήσεις μεταξύ των οργανώσεων South West Water, Marine Conservation Society, Surfers Against Sewage και άλλων που ενδιαφέρονταν για τα υγειονομικά απορρίμματα στο υδάτινο περιβάλλον.**Χρηματοδότηση:** Χρηματοδοτήθηκε για τα 7 πρώτα χρόνια.**Δυνατότητα Μεταφοράς:** Μεγάλη**Ποσοστό Επιτυχίας:** Πολύ επιτυχημένη**Πρόσθετες Πληροφορίες:**<http://www.marlisco.eu/bag-it-and-bin-it-dont-flush-it-uk.en.html>**Bag it and Bin it, Don't Flush it!**

Σκοπός της εκστρατείας ήταν η μείωση της συχνότητας εμφάνισης των ειδών καθημερινής υγιεινής και άλλων υπολειμμάτων που σχετίζονται με λύματα (Sewage Related Debris) σε παραλίες και όχθες ποταμών του Ηνωμένου Βασιλείου, μέσω ενός προγράμματος προβολής, εκπαίδευσης και συνεργασίας. Επιδιώχθηκε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση για τα προβλήματα των υγειονομικών απορριμμάτων και να ενθαρρυνθούν οι πολίτες στην προσεκτική απόθεση των αποβλήτων, είτε στους οικιακούς κάδους απορριμμάτων τους είτε σε ειδικούς κάδους απόθεσης σε δημόσιες τουαλέτες.

Η εκστρατεία ευαισθητοποίησης επικεντρώθηκε ιδιαίτερα σε γυναίκες μεταξύ των ηλικιών 15-45, ζητώντας τους να μην πετούν τα προϊόντα στη λεκάνη (Don't Flush it!), αλλά να τα τυλίγουν (Bag it) και να τα πετούν σε κάδους (Bin it). Το 2002, μια σχολική εκστρατεία ξεκίνησε σε 6.000 σχολεία του Ηνωμένου Βασιλείου.

Αποτελέσματα: Η εκστρατεία υποστηρίχθηκε από κορυφαίους κατασκευαστές και πωλητές, οι οποίοι περιέλαβαν το λογότυπο της εκστρατείας ή/και σωστά μηνύματα απόθεσης πάνω σε προϊόντα που θα μπορούσαν να καταλήξουν στις τουαλέτες. Το λογότυπο τυπώθηκε σε πάνω από 100.000 αυτοκόλλητα για τουαλέτες, σε 700.000 μονάδες απόθεσης, σε 45 εκατομμύρια προϊόντα και σε συσκευασίες για 80 εκατομμύρια σακούλες απόρριψης. Η εκστρατεία έλαβε επίσης σημαντική δημοσιότητα, με πάνω από 700 αναφορές στα μέσα ενημέρωσης. Συνολικά, η ποσότητα των υγειονομικών απορριμμάτων σε βρετανικές παραλίες μειώθηκε όσο βρισκόταν σε εξέλιξη η εθνική εκστρατεία (και μετά από περιόδους εκτεταμένης δημοσιότητας), αλλά άρχισε πάλι να αυξάνεται όταν η εθνική χρηματοδότηση σταμάτησε το 2002. Αυτό δείχνει ότι οι καλά οργανωμένες εκστρατείες με συνεπή μηνύματα σε βάθος χρόνου μπορούν να έχουν θετικά αποτελέσματα.

©MerTerre

Εκστρατείες για Καθαρές Παραλίες

Αυτή η εκστρατεία στοχεύει στην ευαισθητοποίηση για τα προβλήματα που προκαλούνται από σκουπίδια αφημένα στις παραλίες, καθώς και στην οργάνωση δραστηριοτήτων που επιδρούν στη συμπεριφορά του πληθυσμού και των τουριστών, έτσι ώστε να μην ρίχνουν τα απόβλητά τους στην παραλία. Το καλοκαίρι του 2011, η πρωτοβουλία Keep Denmark Clean οργάνωσε σε επιλεγμένες παραλίες της Δανίας μια εκστρατεία με χιουμοριστικές πινακίδες. Σε όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού, διεξήχθη επίσης μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τους επισκέπτες των εξοχικών κατοικιών σε όλους τους προορισμούς διακοπών της Δανίας.

Η οργάνωση KIMO Δανίας συγκέντρωσε απόβλητα που ρίχνονται στην παραλία και τα παρουσίασε στο κοινό, μαζί με φωτογραφίες που δείχνουν πώς αυτά επηρεάζουν τους χρήστες των παραλιών και τη θαλάσσια ζωή. Αυτό έγινε σε 3 παραλίες της δυτικής ακτής το 2011 και σε 4 παραλίες της δυτικής ακτής το 2012. Παρουσιάστηκαν απορρίμματα τόσο χερσαίας όσο και θαλάσσιας προέλευσης, καθώς και μια λίστα με τα 10 πιο συχνά είδη απορριμμάτων.

Αποτελέσματα: Η εκστρατεία αύξησε την κοινωνική ευαισθητοποίηση μέσα από την εμπλοκή του κοινού και τη συμμετοχή των μέσων ενημέρωσης. Συνολικά, υπήρξε καλή ανταπόκριση των επισκεπτών και καλή κάλυψη των ΜΜΕ.

Βασικά Στοιχεία**Έναρξη:** Καλοκαίρι 2011**Υλοποίηση:** Εθνική, Δανία**Θεσπίζον Όργανο:** KIMO Δανίας**Χρηματοδότηση:** KIMO Δανίας, ίδιοι πόροι και συγχρηματοδότηση**Δυνατότητα Μεταφοράς:** Μεγάλη**Ποσοστό Επιτυχίας:** Πολύ επιτυχημένη**Πρόσθετες Πληροφορίες:**<http://www.marlisco.eu/clean-beach-campaigns-denmark.en.html>

©Clean Beach Campaign

13. Προώθηση της κοινωνικής ευθύνης

Ο στόχος των πρακτικών που προάγουν την κοινωνική ευθύνη δεν είναι μόνο η αύξηση της ευαισθητοποίησης αλλά και η ενίσχυση τοπικών κοινοτήτων και ιδιωτών στην ανάληψη ευθύνης για το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων και δράσης για την αντιμετώπισή του.

13. Προώθηση της κοινωνικής ευθύνης

Ο στόχος των πρακτικών που προάγουν την κοινωνική ευθύνη δεν είναι μόνο η αύξηση της ευαισθητοποίησης αλλά και η ενίσχυση τοπικών κοινοτήτων και ιδιωτών στην ανάληψη ευθύνης για το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων και δράσης για την αντιμετώπισή του.

Είμαι μια δημόσια αρχή. Πώς μπορώ να προωθήσω την κοινωνική ευθύνη σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα;

- Πάρτε πρωτοβουλίες που ενθαρρύνουν τα ενδιαφερόμενα μέρη να αναλάβουν την ευθύνη για το πρόβλημα και τις λύσεις του. Δείτε, για παράδειγμα, το πρόγραμμα Υπεύθυνα Σνακ Μπαρ, όπου το δημόσιο, με συγκεκριμένη δράση, ενθάρρυνε τους κοινωνικούς εταίρους, ιδιοκτήτες και διαχειριστές των παραλιακών σνακ μπαρ, να αναλάβουν να διατηρούν καθαρές τις ακτές μπροστά από τις επιχειρήσεις τους.
- Προωθήστε μια αντίληψη επιστασίας, δηλαδή πρακτικές που δίνουν την ευθύνη για την καθαριότητα και την προστασία της παραλίας/θάλασσας στους χρήστες τους: σε λουόμενους και επισκέπτες των παραλιών. Για παράδειγμα, στην Ολλανδία κάποια δημοφιλή τμήματα της παραλίας έχουν χαρακτηριστεί ως «η παραλία μου» – που σημαίνει ότι όποιος τα επισκέπτεται γνωρίζει πως δεν πρέπει μόνο να ανακυκλώνει και να αποθέτει υπεύθυνα τα απόβλητά του, αλλά είναι επίσης υπεύθυνος για κάθε σκουπίδι που εκβράζεται στην ακτή. Αν είστε μια παράκτια τοπική αρχή, θα μπορούσατε να εφαρμόσετε τέτοια συστήματα σε επιλεγμένες παραλίες της περιοχής σας. Το κόστος είναι ελάχιστο και περιορίζεται στην παροχή ενημερωτικών πινακίδων, κάδων ανακύκλωσης και απόρριψης, καθώς και σε ένα άτομο που «αστυνομεύει» την παραλία (ρόλος που μπορεί να αναληφθεί και από ναυαγοσώστες). Μια άλλη πολύ δημοφιλής ιδέα επιστασίας είναι το πρόγραμμα Γαλάζια Σημαία, όπου μια παραλία ή μαρίνα βραβεύεται με Γαλάζια Σημαία αν πληροί ορισμένα περιβαλλοντικά κριτήρια.
- Εφαρμόστε πρακτικές που στοχεύουν στη συμμετοχή των νέων σε δράσεις κατά των θαλάσσιων απορριμμάτων, για παράδειγμα μέσω της συμμετοχής σχολείων και συλλόγων σε πρωτοβουλίες εκπαίδευσης ή καθαρισμού. Βεβαιωθείτε ότι οι νέοι δεν θα είναι απλώς παρατηρητές αλλά πρωταγωνιστές της πρωτοβουλίας. Ένα παράδειγμα είναι το πρόγραμμα ECOs-Locais.

Ως οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, τι μπορώ να κάνω για την προώθηση της κοινωνικής ευθύνης;

Εσείς, περισσότερο από κάθε άλλον κοινωνικό εταίρο που σχετίζεται με τα σκουπίδια της θάλασσας, έχετε πιθανότατα την πιο στενή σχέση με το κοινό, ιδίως αν πρόκειται για ειδικές κοινωνικές ομάδες. Είναι επίσης πιθανότερο να έχετε επίγνωση των συγκεκριμένων ζητημάτων που αφορούν τον τομέα ή την περιοχή σας. Ως εκ τούτου:

- Εφαρμόστε πρακτικές που θίγουν αυτά τα συγκεκριμένα ζητήματα, με την ενεργό συμμετοχή των βασικών ομάδων-στόχων. Δείτε, για παράδειγμα, την Εκστρατεία Μπλε Καπάκι κατωτέρω, η οποία δείχνει πώς ένας οργανισμός με φαινομενικά μικρό ενδιαφέρον για τα θαλάσσια απορρίμματα έχει καταφέρει να χρησιμοποιήσει ένα πολύ κοινό θαλάσσιο σκουπίδι προς όφελος των μελών του, ενώ την ίδια στιγμή κινητοποιεί και προάγει την κοινωνική ευθύνη σε εθνικό επίπεδο. Μπορείτε επίσης να θεσπίσετε άλλες πρακτικές, όπως το Coastwatch, το Ocean Initiatives ή το Let's Do It. Αυτές οι πρακτικές αποτελούν έναν πολύ καλό τρόπο συμμετοχής του κοινού σε δράσεις για την αντιμετώπιση των σκουπιδιών της θάλασσας και μπορούν να εφαρμοστούν οπουδήποτε (ιδίως το Let's Do It, που μπορεί να εφαρμοστεί και στην ενδοχώρα).

Υπάρχουν πολλά άλλα παραδείγματα τέτοιων πρακτικών, και αν είστε ένας φορέας που θέλει να συμβάλει στην αντιμετώπιση των θαλάσσιων απορριμμάτων, μπορείτε να βρείτε σίγουρα μια πρακτική που είναι κατάλληλη για την περίπτωση σας.

- Συνεργαστείτε με τις τοπικές αρχές ή τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Εάν έχετε την τεχνογνωσία ή το ανθρώπινο δυναμικό, αυτές θα μπορούσαν να σας παράσχουν τους πόρους και να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση για μια εκστρατεία που θα έχει οφέλη για όλους.

Ως εκπρόσωπος μιας ιδιωτικής επιχείρησης ή μιας βιομηχανίας, μπορώ να κάνω κάτι για την προώθηση της κοινωνικής ευθύνης;

- Υποστηρίξτε δράσεις κοινωνικής ευθύνης που έχουν ξεκινήσει από τους άλλους, ή και εντάξτε τες στο πρόγραμμα κοινωνικής ευθύνης της εταιρείας σας.
- Ενθαρρύνετε τους πελάτες σας να λαμβάνουν μέτρα που θα ωφελήσουν το θαλάσσιο περιβάλλον. Οι επιμέρους ενέργειες θα εξαρτηθούν από το είδος της επιχείρησης ή του κλάδου που εκπροσωπείτε.

Εκστρατεία Μπλε Καπάκι (Blue Lid Campaign)

Η Εκστρατεία Μπλε Καπάκι είναι ένα έργο κοινωνικής ευθύνης που έχει ως στόχο να παρέχει αναπηρικά αμαξίδια σε όσους τα χρειάζονται αλλά δεν μπορούν να τα αγοράσουν, σε αντάλλαγμα για τα πλαστικά καπάκια μπουκαλιών.

Η εκστρατεία ξεκίνησε για πρώτη φορά το 2010 από την Οδοντιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ege. Ο σκοπός της εκστρατείας ήταν να μαζεύονται τα πλαστικά καπάκια, να πολούνται σε μια εταιρεία ανακύκλωσης, και τα έσοδα να χρησιμοποιούνται για να αγοράζονται χειροκίνητα ή μηχανοκίνητα αμαξίδια για άτομα με ειδικές ανάγκες. Υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον για την εκστρατεία σε όλη την Τουρκία, τόσο από ιδιώτες όσο και από θεσμικούς υποστηρικτές. Το Πανεπιστήμιο Ege ολοκλήρωσε την εκστρατεία στα τέλη του 2012 και παρέδωσε τη σκυτάλη στον τουρκικό Σύνδεσμο Αναπήρων Νωτιαίου Μυελού, ο οποίος έχει την ευθύνη για την εκστρατεία από τις αρχές του 2013.

Αποτελέσματα: Χωρίς πολλή δημοσιότητα, η εκστρατεία αυτή έγινε πολύ δημοφιλής στην Τουρκία. Μέχρι σήμερα έχουν παραδοθεί πάνω από 2.200 αμαξίδια, σε αντάλλαγμα για πάνω από 500 τόνους από καπάκια μπουκαλιών που έχουν μαζευτεί. Οι άνθρωποι σε όλη τη χώρα επιλέγουν να βάζουν τα καπάκια τους σε ειδικούς κάδους ανακύκλωσης, αντί των συνηθισμένων κάδων απορριμμάτων.

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής: Καθώς τα πλαστικά καπάκια έχουν οικονομική αξία και η ίδια η εκστρατεία στηρίζει την οικονομία μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας στον τομέα της ανακύκλωσης, η Εκστρατεία Μπλε Καπάκι είναι μια οικονομικά βιώσιμη επιχείρηση. Η αφαίρεση των πλαστικών καπακιών από τον κύκλο απορριμμάτων και η ανακύκλωση του πλαστικού καθιστούν το έργο περιβαλλοντικά βιώσιμο, ενώ η κοινωνική βιωσιμότητα της εκστρατείας προκύπτει από το γεγονός ότι το έργο παρέχει αναπηρικά αμαξίδια σε όσους τα έχουν ανάγκη και απασχόληση σε πολλούς άλλους ανθρώπους. Η εκστρατεία μπορεί εύκολα να μεταφερθεί και αλλού και θα μπορούσε να επεκταθεί σε άλλες χώρες, με τον συντονισμό της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Τραυματών Νωτιαίου Μυελού.

Παράγοντες Επιτυχίας:

- Η εκστρατεία ήταν ολοκληρωμένη και απευθύνθηκε στο ευρύ κοινό ολόκληρης της Τουρκίας.
- Τα καπάκια αποτελούν μέρος της καθημερινής μας ζωής και, λόγω του μεγέθους τους, συλλέγονται ευκολότερα από τις φιάλες.
- Η εκστρατεία είναι αυτοσυντηρούμενη και δεν απαιτεί καμία εξωτερική χρηματοδότηση για τη λειτουργία της.

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2010

Υλοποίηση: Εθνική, Τουρκία

Θεσπίζον Όργανο: Οδοντιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ege και τουρκικός Σύνδεσμος Αναπήρων Νωτιαίου Μυελού

Χρηματοδότηση: Καμία

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Πολύ επιτυχημένη

Πρόσθετες Πληροφορίες:

www.tofd.org.tr

<http://www.marlisco.eu/blue-lid-campaign-turkey.en.html>

Βασικά Στοιχεία**Έναρξη:** 1989**Υλοποίηση:** Εθνική, Πορτογαλία**Θεσπίζον Όργανο:** ΜΚΟ GEOTA**Χρηματοδότηση:** 5.800 € (επίσημα στοιχεία για την τελευταία καμπάνια).**Δυνατότητα Μεταφοράς:** Μεγάλη**Ποσοστό Επιτυχίας:** Πολύ επιτυχημένη**Πρόσθετες Πληροφορίες:**<http://coastwatchnacional.wix.com/coastwatch-portugal>http://www.marlisco.eu/Coastwatch_campaign_in_Portugal.en.html

©Isabel Palma

Εκστρατεία Παρακολούθησης Ακτών (Coastwatch Campaign) στη Πορτογαλία

Το Coastwatch ξεκίνησε το 1987 στο Δουβλίνο της Ιρλανδίας. Μεταφέρθηκε στην Πορτογαλία, όπου έχουν πραγματοποιηθεί 25 ετήσιες εκστρατείες, οργανωμένες από την περιβαλλοντική ΜΚΟ GEOTA και με περιφερειακούς συντονιστές από σχολεία, τοπικές αρχές, διοικήσεις των προστατευόμενων περιοχών, ΜΚΟ κ.λπ. Η εκστρατεία οργανώνεται σε τέσσερις φάσεις: (1) Προετοιμασία και διάδοση της εκστρατείας. (2) Παρακολούθηση και κατάρτιση των εκπαιδευτών, των εκπαιδευομένων και άλλων συμμετεχόντων. (3) Οργάνωση των δεδομένων, των περιφερειακών εκθέσεων και της στατιστικής ανάλυσης. (4) Προετοιμασία και παρουσίαση της τελικής έκθεσης και των αποτελεσμάτων της εκστρατείας.

Αποτελέσματα: Κατά την τελευταία εκστρατεία (Νοέμβριος 2011 – Μάρτιος 2012), ελέγχθηκαν 742,5 από τα συνολικά 1.853 χιλιόμετρα ακτών της Πορτογαλίας, δηλαδή ποσοστό 40% της ακτής. Το Coastwatch Πορτογαλίας παρουσιάζει μια σειρά από ευκαιρίες που πρέπει να αξιοποιηθούν, όπως η αυξανόμενη συμμετοχή των δήμων, η επέκταση του έργου στα πανεπιστήμια (το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ανάλυση των δεδομένων της εκστρατείας έχει αποτελέσει καταλύτη για τις συνεργασίες με πανεπιστήμια), η αναπαραγωγή της μεθοδολογίας, η επέκταση σε άλλους τομείς κοινωνικής παρέμβασης και η προώθηση της δικτύωσης με άλλες περιβαλλοντικές ΜΚΟ. Όλα αυτά τα χρόνια έχει παρατηρηθεί μια αύξηση του αριθμού των συμμετεχόντων. Η μεγάλη συμμετοχή μαθητών και εκπαιδευτικών αποκαλύπτει τη σημασία του έργου στη σχολική κοινότητα. Συνολικά, 4.764 συμμετέχοντες έλαβαν μέρος στην τελευταία εκστρατεία, μεταξύ των οποίων 324 εκπαιδευτικοί και 3.524 μαθητές.

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής: Η μακροβιότητα του Coastwatch Πορτογαλίας αποτελεί απόδειξη της βιωσιμότητας του. Η καλή δικτύωση και η υποστήριξη από το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Γεωργίας, Θάλασσας, Περιβάλλοντος και Χωροταξίας, καθώς και από το Πορτογαλικό Ινστιτούτο Αθλητισμού και Νεολαίας, συμβάλλουν στη βιωσιμότητα του. Επιπλέον, σε κάθε εκστρατεία η χρηματοδότηση άλλων φορέων βοήθησε να καλυφθούν ορισμένα κενά. Ο εθελοντισμός έχει διαδραματίσει κείμενο ρόλο στη βιωσιμότητα και διατήρηση του έργου σε αυτά τα 25 χρόνια. Η ύπαρξη εκστρατειών Coastwatch σε όλο τον κόσμο αποτελεί απόδειξη της δυνατότητας μεταφοράς αυτής της πρακτικής.

Παράγοντες Επιτυχίας:

- Οι εκστρατείες Coastwatch είναι καλά προετοιμασμένες και περιλαμβάνουν την ενεργό διάδοσή τους. Επίσης, οι συμμετέχοντες λαμβάνουν ανατροφοδότηση των προσπαθειών τους μέσα από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της κάθε περιόδου. Με αυτόν τον τρόπο, το Coastwatch Πορτογαλίας προωθεί τη διαφάνεια, την ορθολογικότητα και την ποιότητα των αποφάσεων που λαμβάνονται από τη διοίκηση.
- Οι συμμετέχοντες είναι ειδικά εκπαιδευμένοι, κι έτσι τα δεδομένα είναι αξιόπιστα και με δυνατότητα επικαιροποίησης. Ως πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, το Coastwatch Πορτογαλίας αποτελεί σημαντική συμβολή στην πρακτική της ενεργού συμμετοχής στα κοινά.
- Το Coastwatch είναι ένα έργο με ισχυρό το στοιχείο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Προωθεί την ενεργό ιδιότητα του πολίτη μέσα στις σχολικές κοινότητες και επιτρέπει σημαντική παρακολούθηση της κατάστασης των ακτών, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης των θαλάσσιων σκουπιδιών.
- Υποστηρίζεται από την κεντρική κυβέρνηση (μέσω της παροχής ενός εκπαιδευτικού με πλήρες ωράριο για να εργάζεται στο πρόγραμμα), καθώς και από διάφορους δήμους και οργανώσεις.

14 Άλλες πρακτικές

- Το έργο MARLISCO έχει καταγράψει έναν μεγάλο αριθμό πρακτικών. Πολλές από αυτές εμπίπτουν σε ειδικές κατηγορίες πρακτικών που έχουν παρουσιαστεί στα προηγούμενα κεφάλαια. Υπάρχουν όμως πρακτικές και πρωτοβουλίες που δεν μπορούν να υπαχθούν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες. Το κεφάλαιο αυτό έχει ως στόχο να παρουσιάσει μερικές από αυτές τις «άλλες» πρακτικές – ως απόδειξη για το γεγονός ότι, όταν πρόκειται για τον εντοπισμό λύσεων στο πρόβλημα των σκουπιδιών της θάλασσας, μπορείτε να είστε όσο δημιουργικοί θέλετε και ότι δεν υφίσταται μια ενιαία προσέγγιση που ταιριάζει στα πάντα και καλύπτει όλες τις ανάγκες.

14. Άλλες πρακτικές

Το έργο MARLISCO έχει καταγράψει έναν μεγάλο αριθμό πρακτικών. Πολλές από αυτές εμπίπτουν σε ειδικές κατηγορίες πρακτικών που έχουν παρουσιαστεί στα προηγούμενα κεφάλαια. Υπάρχουν όμως πρακτικές και πρωτοβουλίες που δεν μπορούν να υπαχθούν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες. Το κεφάλαιο αυτό έχει ως στόχο να παρουσιάσει μερικές από αυτές τις «άλλες» πρακτικές – ως απόδειξη για το γεγονός ότι, όταν πρόκειται για τον εντοπισμό λύσεων στο πρόβλημα των σκουπιδιών της θάλασσας, μπορείτε να είστε όσο δημιουργικοί θέλετε και ότι δεν υφίσταται μια ενιαία προσέγγιση που ταιριάζει στα πάντα και καλύπτει όλες τις ανάγκες. Για να δείτε περισσότερα παραδείγματα πρακτικών και πρωτοβουλιών αντιμετώπισης των θαλάσσιων απορριμμάτων, ρίξτε μια ματιά στην ολοκληρωμένη διαδικτυακή βάση δεδομένων για τις πρακτικές του MARLISCO, καθώς και τις πρακτικές που έχουν καταγραφεί κατά τη Διάσκεψη του Βερολίνου (Διεθνής Διάσκεψη για την Πρόληψη και Διαχείριση των Θαλάσσιων Απορριμμάτων στις Ευρωπαϊκές Θάλασσες).

Είμαι μια οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών. Τι άλλες πρακτικές μπορώ να εφαρμόσω;

Ο παρών Οδηγός έχει ήδη περιγράψει διάφορους τύπους πρακτικών που μπορείτε να εφαρμόσετε για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων, αλλά υπάρχουν πολλές άλλες μορφές και παραδείγματα απ' όπου μπορείτε να αντλήσετε έμπνευση.

- Εφαρμόστε πρακτικές που εστιάζουν κυρίως στην εκπαίδευση και ενημέρωση του γενικού κοινού, αλλά και ειδικών ομάδων των κοινωνικών εταίρων.

Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να εφαρμόσετε μια δράση παρόμοια με την εκστρατεία Επιστροφή στον Δράστη, όπου οι επισκέπτες των παραλιών καλούνται να μαζεύουν τα σκουπίδια που βρίσκουν στην παραλία και να τα ταχυδρομήσουν πίσω στον κατασκευαστή του προϊόντος. Με τον τρόπο αυτόν, οι εταιρείες εκπαιδεύονται και καθίστανται ενήμερες για τις πιθανές επιπτώσεις των προϊόντων τους και πιέζονται να κάνουν τις απαραίτητες προσαρμογές για την αποφυγή της ρύπανσης.

Ως μια κεντρική κυβέρνηση, τι άλλες πρακτικές μπορώ να εφαρμόσω;

- Αναπτύξτε οδηγούς ελαχιστοποίησης αποβλήτων για τις βασικές ρυπογόνες βιομηχανίες σας.

Αυτό έκανε η κυβέρνηση της Σκωτίας, προκειμένου να ελαχιστοποιήσει τα απορρίμματα που παράγει ο κλάδος της υδατοκαλλιέργειας. Το κλειδί για την επιτυχία αυτών των οδηγιών είναι να έχουν συνταχθεί από κάποιον που ξέρει και καταλαβαίνει τη βιομηχανία, να έχουν ενημερωθεί τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την ύπαρξή του και να παρέχονται κίνητρα για την εφαρμογή του.

Κι αν είμαι εκπρόσωπος της βιομηχανίας;

Θα μπορούσατε να παρέμβετε στο στάδιο του σχεδιασμού των προϊόντων, ώστε αυτά να είναι λιγότερο πιθανό να μετατραπούν σε απόβλητα και εν συνεχεία σε θαλάσσια απορρίμματα. Αυτό ονομάζεται «οικολογικός σχεδιασμός» (eco-design) και θα μπορούσε να έχει διάφορους στόχους, όπως:

- Μείωση της επικίνδυνης φύσης των προϊόντων, με την αντικατάσταση επιβλαβών υλικών και χημικών από πιο ήπια.
- Βελτίωση της δυνατότητας επισκευής των προϊόντων, ώστε να επεκτείνεται η διάρκεια ζωής τους.
- Αύξηση της ανακύκλωσης των προϊόντων ή των επιμέρους στοιχείων τους.

Κι αν είμαι επιχειρηματίας;

- Καθορίστε τρόπους με τους οποίους μπορείτε να συλλέγετε θαλάσσια απορρίμματα και να τα ανακυκλώνετε εντάσσοντάς τα στην παραγωγή νέων προϊόντων.

Τα απορρίμματα στη θάλασσα αποτελούν οικονομική ευκαιρία. Το μόνο που χρειάζεται είναι να διερευνήσετε τις δυνατότητες τους ως φυσικού πόρου ή ως πρώτης ύλης.

Διαχωρισμός και Ανακύκλωση Υλικών από Τράτες και Δίχτυα

Το έργο θα αναπτύξει μια τεχνολογία που θα καθιστά ανακυκλώσιμο σε νέα προϊόντα το πλαστικό και τον χάλυβα των εγκαταλελειμμένων δίχτυων. Στον πυρήνα του έργου βρίσκεται μια προηγμένη τεχνολογία που έχει τη δυνατότητα να σπάει, να θρυμματίζει και να ταξινομεί διάφορα πλαστικά τμήματα από τα δίχτυα και να συμπιέζει εκ νέου το υλικό σχηματίζοντας καθαρά πλαστικά σωματίδια. Το ίδιο είναι δυνατό και για τον χάλυβα, που επίσης αποτελεί μέρος των δίχτυων. Το επεξεργασμένο πλαστικό και ο χάλυβας μπορούν να πωληθούν εκ νέου για νέα παραγωγή. Με την ανακύκλωση αποφεύγεται η απόβληση αυτών των υλικών, που διαφορετικά θα πετάγονταν ή και θα κατέληγαν ως απορρίμματα στη θάλασσα. Επιπλέον, η ανακύκλωση αντί της παραγωγής νέου πλαστικού εξοικονομεί ένα σημαντικό ποσό των εκπομπών CO₂. Το ανακυκλωμένο πλαστικό μπορεί να πωληθεί ως καθαρό πλαστικό σε κατασκευαστές, ή με περαιτέρω επεξεργασία να πωληθεί ως ειδικό πλαστικό σε εξειδικευμένους μεγάλους πελάτες.

Αποτελέσματα: Το έργο βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο, αλλά αναμένεται μια σημαντική μείωση της παρουσίας αλιευτικών δίχτυων στη ροή των αποβλήτων και στο θαλάσσιο περιβάλλον. Μετά από 5 χρόνια, αναμένεται το έργο αυτό να απασχολεί 30 άτομα και το οικονομικό του αντίκρισμα θα ανέρχεται σε 105 εκατ. κορώνες Δανίας.

Βιωσιμότητα και Δυνατότητα Μεταφοράς της Πρακτικής: Τα «άδεια δίχτυα» (ghost nets) αναγνωρίζονται ως επιβλαβή για το θαλάσσιο περιβάλλον στο οποίο κινούνται και υπάρχει μια αυξανόμενη ανάγκη να απομακρυνθούν από το νερό. Πρέπει, πάντως, να αναπτυχθούν και συστήματα προληπτικής συλλογής των άχρηστων αλιευτικών εργαλείων στα λιμάνια. Τυχαίες απώλειες θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν, αλλά γίνονται σκέψεις για τη θέσπιση υποχρέωσης των ψαράδων να αναφέρουν κάθε απώλεια, καθώς και τις συντεταγμένες της, σε έναν κεντρικό φορέα. Συνεπώς, εφόσον οι απαραίτητες πρώτες ύλες είναι διαθέσιμες, και αφού το έργο μπορεί να είναι άτταρκες μέσω της πώλησης των πλαστικών, αναμένεται ότι θα χαρακτηρίζεται τόσο από βιωσιμότητα όσο και από δυνατότητα μεταφοράς

Βασικά Στοιχεία

Έναρξη: 2012

Υλοποίηση: Εθνική, Δανία

Θεσπίζον Όργανο: PLASTIX με την υποστήριξη των EuPR/EUPC

Χρηματοδότηση: Χορηγία 2.312.185 κορώνες Δανίας από το Formyelses-fonden και προϋπολογισμός έργου 8.769.100 κορώνες Δανίας.

Δυνατότητα Μεταφοράς: Μεγάλη

Ποσοστό Επιτυχίας: Αναμένεται να είναι υψηλό

Πρόσθετες Πληροφορίες:

<http://www.marlisco.eu/separation-and-recycling-of-materials-from-fishing-trawl-and-nets-denmark.en.html>

Συμβουλές για την Επιτυχή Μείωση των Σκουπιδιών της Θάλασσας

Αυτός ο οδηγός παρέχει πληροφορίες για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων και για το πώς μπορείτε να συμβάλετε, ανάλογα με την ιδιότητά σας και τα ενδιαφέροντά σας. Παρουσιάζονται παραδείγματα πρακτικών που μπορούν να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης ή σημείο εκκίνησης για μια δική σας δράση, προσαρμοσμένη στις τοπικές συνθήκες. Τούτο το τελευταίο κεφάλαιο συνοψίζει αυτές τις πληροφορίες και παρέχει 5 συμβουλές για την οργάνωση και εφαρμογή της δικής σας καλής πρακτικής για μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων.

1 Κατανοήστε το πρόβλημα:

Τα είδη, η προέλευση, οι ποσότητες και η κατανομή των σκουπιδιών της θάλασσας μπορεί να διαφέρουν σημαντικά. Συνεπώς, η κατανόηση όλων των παραμέτρων που επηρεάζουν τα θαλάσσια απορρίμματα στην περιοχή σας είναι ύψιστης σημασίας για τη μείωσή τους.

2 Γίνετε αποδοτικοί:

Είτε είστε άτομο είτε είστε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, η αποδοτικότητα στη χρήση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιείτε θα μειώσει την ποσότητα των αποβλήτων και συνεπώς την ποσότητα των θαλάσσιων απορριμμάτων που παράγετε.

3 Εφαρμόστε ένα μείγμα δράσεων και πρακτικών:

Για να μειώσετε με επιτυχία τα σκουπίδια της θάλασσας πρέπει να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση, να δοθούν κίνητρα, να εφαρμοσθούν πολιτικές και ρυθμίσεις, και να υλοποιηθούν πρακτικές που θα μετριάσουν το πρόβλημα.

4 Συνεργαστείτε:

Διερευνήστε τις δυνατότητες για συνεργασία με δημόσιους φορείς, με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, με τη βιομηχανία ή το εμπόριο. Οι κοινές προσπάθειες θα έχουν μεγαλύτερο αποτέλεσμα.

5 Αξιολογήστε και παρακολουθήστε την πρόδοό σας:

Είναι σημαντική η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πρακτικών σας, τόσο για την ευαισθητοποίηση και την προώθηση της συμμετοχής όσο και για την ίδια τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων.

Ευρετήριο βάσει των ιδιοτήτων των επιμέρους κοινωνικών εταίρων

B

βιομηχανία (εκπρόσωπος) [11](#), [14](#), [44](#), [62](#), [66](#)

Δ

δημόσια αρχή [14](#), [22](#), [30](#), [52](#), [56](#), [62](#)
διακρατικός φορέας [52](#)
δύτης [30](#)

E

εκπαιδευτικός [48](#)
επιχειρηματίας [66](#)
επιχείρηση, εμπορική [10](#), [14](#), [62](#)
επιχείρηση, παράκτια [40](#), [44](#)

K

καπνιστής [40](#)
καταδυτική ένωση/ καταδυτικό κέντρο [30](#)
κοινωνία των πολιτών (οργάνωση) [22](#), [40](#), [44](#), [48](#), [56](#), [62](#), [66](#)
κεντρική κυβέρνηση [11](#), [18](#), [36](#), [48](#), [66](#)

N

ναυτιλιακή εταιρεία [36](#)

Ξ

ξενοδοχείο ή εστιατόριο (ιδιοκτήτης/ διαχειριστής) [10](#)

Σ

σκάφος (ιδιοκτήτης) [26](#), [30](#), [36](#)

T

τοπική αρχή [11](#), [18](#), [26](#), [36](#), [40](#), [44](#), [56](#)

Ψ

ψαράς [26](#), [30](#), [36](#)

Συντελεστές:

Συγγραφείς: Δήμητρα Α. Ορθοδόξου, Ξένια Ι. Λοϊζίδου και Μιχάλης Ι. Λοϊζίδης

Μετάφραση: Παναγιώτης Θανασάς

Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Γιάννος Χριστοφόρου

Αναφορά: Ορθοδόξου Α. Δήμητρα, Λοϊζίδου Ι. Ξένια και Λοϊζίδης Ι. Μιχάλης, “Μειώνοντας τα Σκουπίδια της Θάλασσας: Ο Οδηγός του MARLISCO με Ιδέες και Προτάσεις για την Εφαρμογή Καλών Πρακτικών” [The MARLISCO Guide for Reducing Marine Litter: Get Inspired and Become Innovative Through Best Practices], ISOTECH LTD, 2014.

© ISOTECH LTD, 2014 ISBN: 978-9963-720-93-4

Οι συγγραφείς των συμπεριλαμβανομένων στον Οδηγό καλών πρακτικών είναι:

Η Εισφορά Πλαστικής Σακούλας (Plastic Bag Levy) – Tom Doyle

Το Πρόγραμμα Υπεύθυνα Σνακ Μπαρ – Victor Gutiérrez López

Το Έγγραφο Αναφορά για τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (BAT) – Roberto Gómez

Thames21: Ο Τάμεσης και Άλλες Υδάτινες Οδοί στην Ευρύτερη Περιοχή του Λονδίνου – Debbie Leach

Δράση Καθαρισμού Επιπλεόντων Θαλάσσιων Απορριμμάτων - Nejat Büyükköksal, Orhan Sevimoğlu, Meriç Deniz, Eylem Burcu Ay, Ayaka Amaha Öztürk and Songül Yavuz

Ψαρεύοντας για Σκουπίδια (Fishing for Litter) στη Γερμανία – Kim Cornelius Detloff

Βουτιές Εναντίον Σκουπιδιών (Dive Against Debris) – Alvaro Fernandez de Celis

Έμμεσο Σύστημα Τελών Περισυλλογής Αποβλήτων Πλοίων στην Κύπρο – Petros Dias

Σημείο Υποδοχής Αποβλήτων και Διανομή Κάδων Απορριμμάτων για τα Σκάφη του Cascais – Isabel Palma

Εναισθητοποίηση Σχετικά με τη Ρύπανση από Αποσιγάρα – Caroline Berny-Tarente and Nicolas Prouteau

Επιχείρηση Καθαρές Ακτές (Operation Clean Coasts) – Isabelle Poitou

Εκστρατεία “Η δική μου Μαύρη Θάλασσα” στο Μπουργκάς – Mariana Kancheva

Εκστρατεία Κρατήστε τη Μεσόγειο Απαλλαγμένη από Σκουπίδια – Thomais Vlachogianni

Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης για τον Καθαρισμό της Ακτής της Μάγχης – Thierry Marié

Bag it and Bin it, Don't Flush it! – Bonny Hartley

Εκστρατείες για Καθαρές Ακτές – Ryan Metcalfe

Εκστρατεία Μπλε Καπάκι – Bülent Başoğlu, Ramazan Kahveci, Ayaka Amaha Öztürk and Songül Yavuz

Εκστρατεία Παρακολούθησης Ακτών (Coastwatch Campaign) στη Πορτογαλία – Maria Guilhermina Vilaça Delgado dos Anjos Galego

Διαχωρισμός και Ανακυκλωση Υλικών από Τράτες και Δίχτυα – Bernard Merckx and Ryan Metcalfe

Θερμές ευχαριστίες σε όλους τους εταίρους του MARLISCO που εμπλούτισαν τον Οδηγό με τις ιδέες και τις εισηγήσεις τους, και ιδιαίτερα στους Eva Garnacho, Luigi Alcaro, Tom Doyle, Isabel Palma, Isabelle Poitou και Θωμαΐς Βλαχογιάννη.

MARine Litter in Europe Seas: Social Awareness and CO-Responsibility

www.marlisco.eu

Το MARLISCO είναι χρηματοδοτούμενο από το 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις που εκφράζονται στην παρούσα έκδοση ανήκουν στους συγγραφείς και η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ο Οδηγός δημιουργήθηκε από την ISOTECH Ltd Ερευνητές - Σύμβουλοι Περιβάλλοντος στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου MARLISCO

www.isotech.com.cy

Σαρώστε το κωδικό QR για να αποκτήσετε πρόσβαση στον Οδηγό σε διάφορες γλώσσες

